

**ГО «Науково-технічна спілка
енергетиків та електротехніків України»**

«ЕНЕРГОІНФОРМ-ИНФОРМЭНЕРГО» № 571
інформаційно-аналітичне дослідження стану
паливно-енергетичного комплексу України

**ПРО ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ РОБОТИ ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНОГО
КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ ЗА СІЧЕНЬ-СЕРПЕНЬ 2019 РОКУ**

ОГЛЯД ЗМІ ЗА 16-30 ВЕРЕСНЯ 2019
ТОР-7

- ♦ **Загальні проблеми енергетики.
Екологоенергетичне відродження**
- ♦ **Оптовий ринок електроенергії:
результати реформування і проблеми,
перспектива приєднання до енергоринку ЄС**
- ♦ **Ядерна енергетика та промисловість**
- ♦ **Газові проблеми і варіанти їх вирішення**
- ♦ **Приватизація по-новому**
- ♦ **Кадрові питання (нові призначення)**
- ♦ **Цікаві новини та цифри.
Неоднозначна аналітика**

КИЇВ – 2019

ПРО ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ РОБОТИ ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ ЗА СІЧЕНЬ-СЕРПЕНЬ 2019 РОКУ

*ГО «Науково-технічна спілка
енергетиків та електротехніків України»*

За січень-серпень 2019 року, за фактичними даними, обсяг виробництва електричної енергії електростанціями України, які входять до Об'єднаної енергетичної системи (ОЕС) України, у цілому склав 103096,7 млн кВт·г, що на 1189,1 млн кВт·г, або на 1,1 менше, ніж за 8 місяців 2018 року. При цьому, тепловими електростанціями генеруючих компаній вироблено 31066,6 млн кВт·г, що на 28,6 млн кВт·г, або на 0,1% більше, ніж за 8 місяців 2018 р. Теплоелектроцентралями та когенераційними установками вироблено 7113,7 млн кВт·г, що на 81,9 млн кВт·г, або на 1,2% більше, ніж за відповідний період 2018 року. Атомними електростанціями вироблено 54542,5 млн кВт·г, що у порівнянні з відповідним періодом минулого року більше на 425,6 млн кВт·г, або на 0,8%. Гідроелектростанціями та гідроакumuлюючими електростанціями за 8 місяців 2019 року вироблено 5706,4 млн кВт·г, що на 3691,6 млн кВт·г, або на 39,3% менше, ніж за 8 місяців 2018 р.

Виробіток ТЕС та ТЕЦ за 8 місяців 2019 року від загального по ОЕС склав 37,0%, виробіток електроенергії АЕС склав 52,9%, а виробіток ГЕС та ГАЕС – 5,5%. За 8 місяців 2018 р. частка виробітку ТЕС та ТЕЦ, АЕС, ГЕС та ГАЕС складала відповідно 36,5%, 51,9% і 9,0%.

Виробництво електроенергії блок-станціями та іншими джерелами за 8 місяців 2019 року склало 1140,6 млн кВт·г, що на 170,8 млн кВт·г, або на 17,6% більше, ніж за відповідний період минулого року.

Виробництво електроенергії альтернативними джерелами (ВЕС, СЕС, біомаса) за 8 місяців 2019 року склало 3526,9 кВт·г, що на 1795,6 млн кВт·г, або на 103,7% більше, ніж за відповідний період 2018 року.

За 8 місяців 2019 року тепловими та атомними електростанціями і районними котельнями Міненерговугілля відпущено 13872,8 тис. Гкал тепла, що на 597,8 тис. Гкал або на 4,1% менше минулорічного показника за 8 місяців.

Динаміка і структура виробництва електроенергії по Україні

	8 місяців 2018 р.		8 місяців 2019 р.		+/- до 2018 р.	
	млн кВт·г	у % до заг. виробн.	млн кВт·г	у % до заг. виробн.	млн кВт·г	%
Виробіток електроенергії – всього	104285,8	100,0	103096,7	100,0	-1189,1	-1,1
у тому числі:						
ТЕС та ТЕЦ, з них:	38069,8	36,5	38180,3	37,0	110,5	0,3
ТЕС ГК - всього	31038,0	29,8	31066,6	30,1	28,6	0,1
ТЕЦ та когенераційні установки	7031,8	6,7	7113,7	6,9	81,9	1,2
ГЕС та ГАЕС, з них:	9398,0	9,0	5706,4	5,5	-3691,6	-39,3
ГЕС	8372,4	8,0	4802,8	4,7	-3569,6	-42,6
ГАЕС	1025,6	1,0	903,6	0,9	-122,0	-11,9
АЕС. всього	54116,9	51,9	54542,5	52,9	425,6	0,8
Альтернативні джерела (ВЕС, СЕС, біомаса)	1731,3	1,7	5765,0	5,6	-3642,6	-38,7
Блок-станціями та інш.джерелами	969,8	0,9	3526,9	3,4	1795,6	103,7

На початок 2019 року запаси палива на електростанціях склали: вугілля – 1474,7 тис. тонн, мазуту – 40,9 тис. тонн (на початок 2018 року відповідно 2061,5 тис. тонн та 133,9 тис. тонн).

Загальний обсяг вуглепостачання на теплоелектростанції протягом січня-серпня 2019 року склав 16343,1 тис. тонн, що на 398,4 тис. тонн менше, ніж за 8 місяців 2018 року. Від підприємств вугільної галузі України – 13251,1 тис. тонн, що на 2,2 тис. тонн більше, ніж за 8 місяців 2018 року. Витрати вугілля склали 16992,4 тис. тонн. Запас вугілля станом на 01.09.2019 р. – 825,4 тис. тонн.

Запаси вугілля на 01.09.2019 р. на складах підвідомчих Міненерговугілля підприємств становили 825,4 тис.тонн, що на 1062,6 тис.тонн менше, ніж у 2018 році (1888,0 тис. тонн) при номінальній місткості вугільних складів 5080 тис.тонн.

Топкового мазуту за 8 місяців 2019 р. спожито 26,8 тис. тонн, що на 93,4 тис. тонн менше, ніж за відповідний період 2018 р. Запас мазуту на 01.08.2019 р. на підвідомчих Міненерговугілля підприємствах склав 32,5 тис. тонн.

Використання природного газу на теплових електростанціях України за 8 місяців 2019 р. становило 2652,3 млн куб.м, що на 46,1 млн куб. м більше, ніж за цей період 2018 р. При цьому ТЕС енергогенеруючих компаній спожили 138,6 млн куб.м, що на 17,1 куб. м більше, ніж за 8 місяців 2018 р.

Станом на 05.09.2019 в українських підземних сховищах газу знаходилось 18,2 млрд куб. м природного газу, що на на 3,6 млрд куб. м або на 24,7% більше запасу газу порівняно з 05.09.2018 р. Відбір газу за 2019 рік склав 5,18 млрд куб. м.

За 8 місяців 2019 року спостерігається зменшення електроспоживання (брутто), яке склало 99668,1 млн кВт·г, що на 604,2 млн кВт·г, або на 0,6% менше, ніж за 8 місяців 2018 року. Споживання електроенергії (нетто) галузями національної економіки та населенням склало 80264,8 млн кВт·г, що на 279,1 млн кВт·г менше аналогічного показника 2018 року.

Динаміка і структура споживання електроенергії за 8 місяців 2019 р.

(без урахування АР Крим т а м. Севаст ополя)

Групи споживачів	Ел.споживання 2019 р. млн кВт·г	+ / - до 2018 р. млн кВт·г	+ / - до 2018 р. %	Питома вага, % 2018 р.	Питома вага, % 2019 р.
Споживання ел.ен. (брутто)	99668,1	-604,2	-0,6		
Споживання ел.ен. (нетто)	80264,8	-279,2	-0,3	100	100
у тому числі:					
1.Промисловість	34311,9	-204,2	-0,6	42,9	42,7
у тому числі:					
Паливна	2266,8	-80,6	-3,4	2,9	2,8
Металургійна	19660,2	-91,1	-0,5	24,5	24,5
Хімічна та нафтохімічна	2354,0	212,8	9,9	2,7	2,9
Машинобудівна	2481,9	-208,7	-7,8	3,3	3,1
Будів.матеріалів	1466,1	-14,6	-1,0	1,8	1,8
Харчова та переробна	2919,1	45,5	1,6	3,6	3,6
Інша	3163,7	-67,6	-2,1	4,0	3,9
2.Сільгоспспоживачі	2502,9	-76,9	-3,0	3,2	3,1
3.Транспорт	4381,5	-193,3	-4,2	5,7	5,5
4.Будівництво	644,8	17,0	2,7	0,8	0,8
5.Ком.-побутові споживачі	10112,0	-112,1	-1,1	12,7	12,6
6.Інші непромисл. споживачі	4924,1	439,8	9,8	5,6	6,1
7.Населення	23387,6	-149,6	-0,6	29,2	29,1

Зменшення електроспоживання (нетто) відбулося, переважно, за рахунок зменшення обсягу споживання електричної енергії паливною промисловістю (на 3,2%), транспортом (на 3,8%) та комунально-побутовими споживачами (на 9,8%) та населенням (на 0,7%).

Видобуток вугілля. За 8 місяців 2019 року вугледобувними підприємствами України видобуто **20,29 млн тонн** вугілля, що на 1774,1 тис. тонн (або на 8,0%) менше порівняно із січнем-серпнем 2018 р. В цілому видобуток енергетичного вугілля склав **16,3 млн тонн**, він зменшився на 1637,2 тис. тонн (або на 9,1%), коксівного – склав **3,93 млн тонн**, що менше на 136,9 тис. тонн (або на 3,4%).

Упродовж січня-серпня 2019 року вугледобувними підприємствами, що підпорядковані Міненерговугілля України, видобуто **2,3 млн тонн**, що на 435,2 тис. тонн (або на 15,4%) менше, ніж за цей період 2018 року. Видобуток енергетичного вугілля зменшився на 683,6 тис. тонн (або на 27,3%) порівняно з відповідним періодом 2018 року і коксівного збільшився на 248,4 тис. тонн (або на 79,5%), а видобуток відповідно склав **1,82 та 0,56 млн тонн**.

Видобуток нафти та газу. З початку 2019 року в Україні видобуто **1,417 млн тонн** нафти з газовим конденсатом і **13,9 млрд куб. м.** газу. У минулому році, відповідно, ці показники становили – 1,431 млн тонн нафти з газовим конденсатом та 13,8 млрд куб. м газу. Підприємства НАК "Нафтогаз України" видобули за січень-серпень 2019 року **1,323 млн тонн** нафти з конденсатом (у 2018 році – 1,251 млн тонн) і **10,9 млрд куб. м** газу (у 2018 р. – 10,8 млрд куб. м).

Інші підприємства за 8 місяців 2019 року видобули **0,094 млн тонн** нафти з газовим конденсатом (у 2018 році 0,180 млн тонн) і **3,0 млрд куб. м** газу (у 2018 році – 3,0 млрд куб. м).

Поставка та переробка нафти. У січні-серпні 2019 р. на Дрогобицький нафтопереробний завод (НПЗ) та Шебелинський газопереробний завод (ГПЗ) поставлено **599,9 тис. тонн нафтової сировини** українських родовищ (нафта з газовим конденсатом). Обсяг переробки газового конденсату з нафтою Шебелинським ГПЗ у січні-серпні 2019 р. склав **332,9 тис. тонн**, що на 6,5% більше обсягу переробки за 8 місяців 2018 р.

У січні-серпні 2019 р. не здійснювали роботу з переробки нафтової сировини - Лисичанський, Одеський, Дрогобицький та Надвірнянський нафтопереробні підприємства. Загальні потужності з первинної переробки газового конденсату з нафтою на Шебелинському ГПЗ у січні-серпні 2019 р. було завантажено на 50,1% (у 2018 році на 46,2%).

Транспортування нафти. У січні-серпні 2019 р. обсяг транспортування нафти підприємствами магістральних нафтопроводів зменшився порівняно з 2018 р. на 504,8 тис. тонн (або на 5,0%) і склав **9497,6 тис. тонн**. При цьому транзитом до країн Західної Європи (Словаччини, Угорщини, Румунії, Польщі, Молдови) протранспортовано **8022,3 тис. тонн**, що на 7,7% (або на 669,3 тис. т) менше порівняно із аналогічним показником 2018 р., а для потреб України – **1475,3 тис. тонн**, що на 12,5% (або на 164,5 тис. т) більше у порівнянні з відповідним періодом 2018 р.

За січень-серпень 2019 року транзитні обсяги перекачки у загальному обсязі складають **84,5%**, а на нафтопереробні підприємства України – **15,5%**.

**АНАЛІЗ СПЛАТИ ЗА СПОЖИТУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЮ
ЗА СІЧЕНЬ-СЕРПЕНЬ 2019 РОКУ
(фактичні дані)**

ФОРМА РОЗПОДІЛ (про надходження коштів з оплати послуг за розподіл електроенергії)	Обсяги розподілу електричної енергії	Нараховано за послуги розподілу електроенергії	Надходження коштів з оплати послуг за розподіл електроенергії	
	тис. кВт·год	тис. грн	тис. грн	%
Разом	74 261 516,6	36 116 891,7	39 046 170,4	108,1
ПАТ «Вінницяобленерго»	1 892 298,8	1 378 780,7	1 271 570,2	92,2
ПрАТ «Волиньобленерго»	1 033 540,9	771 218,0	766 251,0	99,4
АТ «ДТЕК Дніпровські електромережі»	11 583 288,9	3 002 628,5	3 950 261,4	131,6
АТ «ДТЕК Донецькі електромережі»	1 966 716,4	1 550 189,6	1 868 062,1	120,5
АТ «Житомиробленерго»	1 538 033,0	1 219 253,8	1 306 974,5	107,2
ПрАТ «Закарпаттяобленерго»	1 184 918,4	1 136 697,9	1 125 847,0	99,0
ПАТ «Запоріжжяобленерго»	5 264 660,1	1 695 752,2	1 665 459,8	98,2
АТ «Прикарпаттяобленерго»	1 552 198,9	1 126 153,2	1 176 119,5	104,4
ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі»	6 158 110,3	1 612 345,3	2 425 296,1	150,4
ПрАТ «Київобленерго»	3 878 391,1	2 343 342,2	2 596 929,3	110,8
ПрАТ «Кіровоградобленерго»	1 246 779,0	1 022 073,0	1 078 768,0	105,5
ТОВ «Луганське енергетичне об'єднання»	792 105,7	845 773,7	854 246,2	101,0
ПрАТ «Львівобленерго»	2 739 710,4	1 876 343,1	2 003 063,0	106,8
АТ «Миколаївобленерго»	1 711 332,0	1 021 166,7	1 081 360,4	105,9
АТ «Одесаобленерго»	3 815 436,7	2 615 524,9	2 595 162,9	99,2
ПАТ «Полтаваобленерго»	3 322 009,6	1 379 391,0	1 733 028,6	125,6
ПрАТ «Рівнеобленерго»	1 394 634,6	851 467,5	866 277,1	101,7
ПАТ «Сумиобленерго»	1 294 410,7	990 274,1	1 015 586,7	102,6
ВАТ «Тернопільобленерго»	841 212,0	788 295,1	822 938,2	104,4
АТ «Харківобленерго»	3 985 010,8	2 280 898,7	2 272 675,8	99,6
АТ «Херсонобленерго»	1 606 871,1	1 093 238,1	1 102 017,5	100,8
АТ «Хмельницькобленерго»	1 425 912,8	1 124 174,9	1 103 127,1	98,1
ПАТ «Черкасиобленерго»	1 921 679,7	1 029 350,7	1 014 475,0	98,6
АТ «Чернівціобленерго»	870 646,3	678 928,4	701 755,4	103,4
ПАТ «Чернігівобленерго»	1 119 863,6	944 684,9	918 995,6	97,3
ПрАТ «ДТЕК ПЕМ-Енерговугілля»	313 839,8	58 665,0	47 850,0	81,6
ДП «Регіональні електричні мережі»	874 878,8	226 993,2	147 638,3	65,0
ТОВ «ДТЕК Високовольтні мережі»	4 248 491,8	187 878,3	214 864,8	114,4
ПрАТ «ПЕЕМ «Центральна енергетична компанія»	471 092,1	249 766,0	308 753,6	123,6
ДПЕМ ПрАТ «Атомсервіс»	482 094,8	30 330,9	30 703,7	101,2
ПП «Гарант Енерго М»	0,0	0,0	0,0	
АТ «Укрзалізниця»	3 711 784,3	972 142,1	968 515,0	99,6
КП «Міські електричні мережі»	19 563,0	13 169,9	11 596,5	88,1

Електропостачальники (Універсальна послуга)	Відпущено енергії за звітний період	Оплачено за спожиту енергію за звітний період	
		тис. грн	% від вартості відпущеної енергії
Разом	54 346 470	51 156 231	94,1
ТОВ «Енера Вінниця»	1 758 022	1 641 634	93,4
ТОВ «Волиньелектрозбут»	1 196 838	1 098 564	91,8
ТОВ «Дніпровські енергетичні послуги»	4 818 648	4 831 250	100,3
ТОВ «Донецькі енергетичні послуги»	2 226 515	2 048 292	92,0
ТОВ «Житомирська обласна енергопостачальна компанія»	1 502 558	1 398 105	93,0

ТОВ «Закарпаттяенергозбут»	1 778 445	1 720 183	96,7
ТОВ «Запоріжжяелектропостачання»	2 667 483	2 480 645	93,0
ТОВ «Прикарпатенерготрейд»	1 483 795	1 356 317	91,4
ТОВ «Київські енергетичні послуги»	4 989 874	4 943 077	99,1
ТОВ «Київська обласна енергопостачальна компанія»	4 098 209	3 656 120	89,2
ТОВ «Кіровоградська обласна енергопостачальна компанія»	1 239 593	1 150 969	92,9
ТОВ «Енера Схід»	792 652	767 883	96,9
ТОВ «Львівенергозбут»	3 041 225	2 808 176	92,3
ТОВ «Миколаївська електропостачальна компанія»	1 500 632	1 385 582	92,3
ТОВ «Одеська обласна енергопостачальна компанія»	4 488 252	4 107 549	91,5
ТОВ «Полтаваенергозбут»	1 831 257	1 920 482	104,9
ТОВ «Рівненська обласна енергопостачальна компанія»	1 329 724	1 199 819	90,2
ТОВ «Енера Суми»	1 236 144	1 148 259	92,9
ТОВ «Тернопільелектропостач»	1 112 187	1 010 897	90,9
ПрАТ «Харківенергозбут»	3 500 045	3 291 688	94,0
ТОВ «Херсонська обласна енергопостачальна компанія»	2 400 030	2 220 057	92,5
ТОВ «Хмельницькенергозбут»	1 521 815	1 388 542	91,2
ТОВ «Черкасиенергозбут»	1 463 048	1 360 220	93,0
ТОВ «Чернівецька обласна енергопостачальна компанія»	1 154 712	1 125 679	97,5
ТОВ «Енера Чернігів»	1 214 767	1 096 243	90,2

Постачальник «останньої надії»	Відпущено енергії за звітний період	Оплачено за спожиту енергію за звітний період	
		Всього	
	млн грн	млн грн	% від вартості відпущеної енергії
ДПЗД «Укрінтеренерго»	2 821,0	1 530,8	54,3

Електропостачальники (Вільні ціни)	Відпущено енергії за звітний період	Оплачено за спожиту енергію за звітний період	
		Всього	
	тис. грн	тис. грн	% від вартості відпущеної енергії
Разом	27 455 646	28 832 902	105,0
ТОВ «Енера Вінниця»	839 240	776 508	92,5
ТОВ «Волиньелектрозбут»	314 916	307 425	97,6
ТОВ «Дніпровські енергетичні послуги»	4 377 712	4 925 654	112,5
ТОВ «Донецькі енергетичні послуги»	1 915 207	1 907 428	99,6
ТОВ «Житомирська обласна енергопостачальна компанія»	693 826	683 862	98,6
ТОВ «Закарпаттяенергозбут»	331 696	352 839	106,4
ТОВ «Запоріжжяелектропостачання»	650 053	711 503	109,5
ТОВ «Прикарпатенерготрейд»	793 854	767 985	96,7
ТОВ «Київські енергетичні послуги»	5 844 830	6 564 245	112,3
ТОВ «Київська обласна енергопостачальна компанія»	Інформація не була надана		
ТОВ «Кіровоградська обласна енергопостачальна компанія»	Інформація не була надана		
ТОВ «Енера Схід»	635 794	676 167	106,3
ТОВ «Львівенергозбут»	2 128 644	2 063 592	96,9

ТОВ «Миколаївська електропостачальна компанія»	797 824	770 482	96,6
ТОВ «Одеська обласна енергопостачальна компанія»	Інформація не була надана		
ТОВ «Полтаваенергозбут»	1 670 707	1 846 777	110,5
ТОВ «Рівненська обласна енергопостачальна компанія»	Інформація не була надана		
ТОВ «Енера Суми»	1 051 087	1 016 111	96,7
ТОВ «Тернопільелектропостач»	492 743	485 882	98,6
ПрАТ «Харківенергозбут»	1 918 631	1 996 525	104,1
ТОВ «Херсонська обласна енергопостачальна компанія»	648 554	624 522	96,3
ТОВ «Хмельницькенергозбут»	603 525	581 038	96,3
ТОВ «Черкасиенергозбут»	728 901	725 646	99,6
ТОВ «Чернівецька обласна енергопостачальна компанія»	386 868	417 721	108,0
ТОВ «Енера Чернігів»	561 008	542 902	96,8
ДПЗД «Укрінтеренерго»	70 026	88 087	125,8

Оператори систем розподілу Про оплату заборгованості споживачів за спожити до 01.01.2019 електроенергію	Борг за спожити енергію станом на 01.01.2019	Оплата за спожити до 01.01.2019 електроенергію	Борг за спожити електроенергію станом на 01.09.2019
		Всього	
	тис. грн	тис. грн	тис. грн
Всього по Україні:	33 107 433,3	5 052 459,5	27 821 899,6
ПАТ «Вінницяобленерго»	255 102,0	181 204,0	76 523,0
ПрАТ «Волиньобленерго»	140 419,0	124 675,0	14 585,0
АТ «ДТЕК Дніпровські електромережі»	655 829,1	-111 002,2	768 651,5
АТ «ДТЕК Донецькі електромережі»	946 400,0	228 067,0	743 486,0
АТ «Житомиробленерго»	161 395,0	125 100,0	33 285,0
ПрАТ «Закарпаттяобленерго»	148 912,0	117 986,0	26 312,0
ПАТ «Запоріжжяобленерго»	2 080 834,0	394 743,0	1 683 761,0
АТ «Прикарпаттяобленерго»	225 418,0	210 777,0	14 641,0
ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі»	271 461,0	-41 199,1	281 287,8
ПрАТ «Київобленерго»	540 854,0	418 420,5	122 433,5
ПрАТ «Кіровоградобленерго»	152 902,0	125 807,0	27 095,0
ПАТ ДТЕК «Крименерго»	506 048,2	0,0	506 048,2
ВАТ «Луганськобленерго»	851 586,6	0,0	851 586,6
ТОВ «Луганське енергетичне об'єднання»	2 051 086,0	77 247,0	1 972 858,0
ПрАТ «Львівобленерго»	356 448,0	333 106,0	19 938,0
АТ «Миколаївобленерго»	212 302,0	123 721,0	88 424,0
АТ «Одесаобленерго»	612 429,0	467 057,0	145 372,0
ПАТ «Полтаваобленерго»	280 223,0	135 251,0	144 972,0
ПрАТ «Рівнеобленерго»	130 327,0	114 184,1	15 797,9
ПАТ ЕК «Севастопольенерго»	65 224,0	0,0	65 224,0
ПАТ «Сумиобленерго»	436 655,0	141 958,0	294 632,0
ВАТ «Тернопільобленерго»	118 844,0	99 662,0	21 376,0
АТ «Харківобленерго»	2 583 486,0	620 388,0	1 610 598,0
АТ «Херсонобленерго»	299 818,0	195 186,0	102 663,0
АТ «Хмельницькобленерго»	148 155,0	125 543,0	22 612,0
ПАТ «Черкасиобленерго»	2 035 222,0	334 348,0	1 701 765,0
АТ «Чернівціобленерго»	275 787,0	226 531,0	157 757,0
ПАТ «Чернігівобленерго»	171 955,0	137 236,0	26 830,0
ПрАТ «ДТЕК ПЕМ-Енерговугілля»	2 313 967,0	37 311,0	2 312 158,0
ДП «Регіональні електричні мережі»	13 698 650,7	9 227,3	13 689 458,2
ТОВ «ДТЕК Високовольтні мережі»	379 693,7	99 924,8	279 768,9

Довідка про перерахування коштів за електричну енергію виробникам та іншим учасникам ОРЕ за січень-червень 2019 р. Всього сплата по виробникам та НЕК склала **100,63 млрд грн** при товарній продукції **104,23 млрд грн**, або **96,5%**.

За 6 місяців 2019 року, за фактичними даними, сплачено НАЕК “Енергоатом” – 102,3% (28477,0 млн грн), “Центренерго” – 91,5% (7894,1 млн грн), “Дніпроенерго” – 94,6% (8315,4 млн грн), “Донбасенерго” – 96,1% (3019,8 млн грн), “Західенерго” – 92,0% (14007,4 млн грн), “Східенерго” – 93,3% (7756,4 млн грн), Харківська ТЕЦ-5 – 119,8% (1236,9 млн грн), Київтеплоенерго КП – 98,6% (2998,7 млн грн), ПрАТ “Укргідроенерго” – 101,6% (3550,0 млн грн), Закарпаттяобленерго ГЕС – 964,4 тис. грн, Нижньодністровська ГЕС – 53,5 тис. грн, **інші електростанції** – 94,4% (19808,0 млн грн), у тому числі: теплоелектроцентралі – 102,3% (7447,3 млн грн), **виробники альтернативної е/е** – 90,2% (12269,2 млн грн), Укргазвидобування – 96,0% (52736,6 тис. грн), **НЕК «Укренерго»** - 95,1% (3574,0 млн грн) від товарного відпуску енергії.

Всього виробникам е/е та НЕК плата склала 100,63 млрд грн при товарній продукції 104,2 млрд грн або 96,5%.

Газопостачання, споживання та транзит природного газу. Ресурси природного газу в Україні за січень-серпень 2019 року склали **88,8 млрд куб. м** (за відповідний період 2018 року – 86,4 млрд куб.м).

За зовнішньоекономічними контрактами до України надійшло **69,2 млрд куб. м** природного газу (за відповідний період 2018 року – 69,2 млрд куб.м).

Споживачі України за цей період 2019 року використали **19,1 млрд куб.м** природного газу (за відповідний період 2018 року – 20,8 млрд куб.м).

Запаси газу в ПСГ на 01.09.2019 становлять **18,2 млрд куб. м**, що на 3,61 млрд куб. м більше ніж у відповідний період минулого року.

Відбір природного газу з ПСГ за цей період склав **5,18 млрд куб.м** (за відповідний період 2018 року – 7,26 млрд куб.м).

За січень-серпень 2019 року, за оперативними даними, протранспортовано через територію України (транзит) природного газу всього **59,55 млрд куб.м**, що на 1,34 млрд куб.м (або на 2,3%) більше ніж за відповідний період 2018 року.

Імпорт газу за січень-серпень 2019 року склав **9600,0 млн куб. м**.

Розвиток галузей ПЕК та технічний стан підприємств

Підприємствами галузей ПЕК, що належить до сфери управління Міненерговугілля України, за рахунок усіх джерел фінансування в електроенергетичній галузі освоєно **12682,2 млн грн** капітальних вкладень за січень-серпень 2019 року, що в порівнянні з відповідним періодом минулого року на 9,0% більше.

Продовжуються роботи з будівництва Дністровської ГАЕС, реконструкції енергоблоків ТЕС, каскаду Дніпровських ГЕС, будівництва магістральних електромереж для видачі потужності блоків атомних електростанцій.

За січень-липень 2019 року в електроенергетичній галузі введено в дію основних фондів – **817,7 млн грн**.

У вугільній галузі освоєно **35,1 млн грн** капітальних вкладень, що на 16,2% менше порівняно з аналогічним показником 2018 року.

З Державного бюджету на січень-серпень 2019 р. передбачено видатки за бюджетною програмою «Ліквідація вугледобувних та торфодобувних

підприємств» у сумі **210,7 млн грн.** Фактично з початку року, підприємствами, що знаходяться на стадії підготовки до ліквідації, а також з утримання водовідливних комплексів, спрямовано **121,2 млн грн.**

Підсумки роботи підприємств ядерної енергетики та атомної промисловості за серпень та з початку 2019 року у порівнянні з аналогічним періодом 2018 року

Атомні електростанції. У серпні 2019 року ДП «НАЕК «Енергоатом» вироблено **5837,4 млн кВт•г**, що на 1670,4 млн кВт•г менше порівняно з відповідним періодом 2018 року. Коефіцієнт використання встановленої потужності у серпні 2019 р. становив **56,6 %**, що на 16,2% менше показника минулого року.

Частка АЕС у виробництві електроенергії в Україні у січні-серпні 2019 р. становила 51,9%. До Енергоринку за 8 місяців 2019 р. відпущено 54542,3 млн кВт•г електроенергії, що на 425,4 млн кВт•г більше у порівнянні з відповідним періодом минулого року.

У серпні 2019 року не відбулося жодного порушення у роботі АЕС. З початку 2019 року зафіксовано 9 порушень у роботі енергоблоків АЕС (на РАЕС-3 (4), на ЗАЕС №1, №6, №3, №5, ХАЕС №1). **Зазначені порушення не обліковуються за шкалою ІНЕС рівня 1.**

Паливна програма. У 2019 році заплановано здійснити: 15 поставок свіжого ядерного палива на енергоблоки українських АЕС, у тому числі 9 поставок – від АТ «ТВЕЛ» і 6 поставок – від компанії «Вестінгауз»; забезпечити 5 рейсів з вивезення відпрацьованого ядерного палива.

У серпні 2019 р. відбулося 2 поставки свіжого ядерного палива: 1 від АТ «ТВЕЛ» і 1 від компанії «Вестінгауз». Вивезень відпрацьованого ядерного палива не відбувалось.

З початку 2019 р. відбулось 8 поставок свіжого ядерного палива – 4 від «Вестінгауз» і 4 від АТ «ТВЕЛ» та 2 вивезення відпрацьованого ядерного палива.

Ремонтна кампанія.

Графіком ремонтів енергоблоків АЕС України у 2019 році заплановано виконати:

- закінчити 3 середні ремонти – ЗАЕС №3, 6; ХАЕС №1 та 1 кап. – РАЕС №1;
- виконати 6 середніх ремонтів – РАЕС №3, 4; ЗАЕС №4, 5; ЮУАЕС – №1, 3 та 4 капітальні ремонти – РАЕС №2; ЗАЕС №1, 2; ЮУАЕС №2;
- розпочати 3 середні ремонти – ЗАЕС №6; ХАЕС №2, 6; РАЕС №1; та 1 капітальний ремонт – ЗАЕС №3.

З початку 2019 року, станом на 09.09.2019 виконано:

- 8 планово-попереджувальних ремонтів – СПР: на ЗАЕС №3, 6, 4, 2, на ЮУАЕС № 2; КПр: на РАЕС №1, №2, №3;
- 1 плановий поточний ремонт на ЮУАЕС №1;
- 5 позапланові поточні ремонти – РАЕС №3 (3) та ЗАЕС №1, 3.

Станом на 09.09.2019 виконуються:

- 4 середні ремонти – ХАЕС №1 (з 25.11.18 до 08.08.19), ЮУАЕС №1 (з 29.08.19 до 19.10.19), ЗАЕС №5 (з 03.06.19 до 27.09.19); РАЕС №4 (з 09.08.19 до 31.10.19);
- 2 капітальні ремонти – ЗАЕС №2 (з 13.3.19 до 18.8.19), ЮУАЕС №3 (з 16.5.19 до 17.11.19).

Підприємства атомно-промислового комплексу, які перебувають у складі ДК «Ядерне паливо»

ДП «СхідГЗК». У серпні 2019 р. вироблено **83,9 тонн уранового оксидного концентрату на суму 177,5 млн грн.** У порівнянні з відповідним

періодом 2018 р. продукції вироблено на 7,8 тонн більше. З початку 2019р. вироблено 611,9 тонн УОК на суму 1473,1 млн грн, що на 134,3 тонн менше порівняно з показниками 2018 р. Заборгованість із заробітної плати станом на 09.09.19 на підприємстві відсутня.

ДП «Смоли». У серпні та з початку 2019 р. ДП «Смоли» не вироблялась основна продукція (іонообмінні смоли) у зв'язку з відсутністю сировини. Станом на 09.09.19 заборгованість із виплати заробітної плати становить 2263,4 тис. грн.

Ремонтна кампанія ТЕС, ТЕЦ і ГЕС, ГАЕС у 2019 році

Для забезпечення успішного проходження осінньо-зимового максимуму 2019-2020 рр. наказом Міністерства енергетики та теплоенергетики від 03.12.2018 № 611 «Про підготовку обладнання електростанцій і теплових мереж до надійної та ефективної роботи у 2019 році та в осінньо-зимовий період 2019/2020 року» передбачено:

На теплових електростанціях енергогенеруючих компаній відремонтувати всіма видами ремонтів 57 (14010 МВт) енергоблоків, а саме:

- поточним ремонтом 41 (10029 МВт) енергоблок;
- середнім ремонтом 7 (1721 МВт) енергоблоків;
- капітальним ремонтом 9 (2160 МВт) енергоблоків.

На теплових електроцентралях виконати всіма видами ремонти 9 (1670 МВт) енергоблоків, 16 (3637 т/год) парових котлів та 8 (376,8 МВт) турбоагрегатів.

У теплових мережах виконати капітальний ремонт 7,52 км трубопроводів.

На гідроелектростанціях виконати капітальний ремонт і реконструкцію 29 (1254,88 МВт) гідроагрегатів.

Станом на 10.09.2019 відповідно до затвердженого графіку:

На теплових електростанціях енергогенеруючих компаній відремонтовано 33 (7319 МВт) енергоблоків, а саме:

- поточним ремонтом – 24 (5244 МВт) енергоблоки;
- середнім ремонтом – 4 (890 МВт) енергоблоки;
- капітальним ремонтом – 5 (1185 МВт) енергоблоків;

У ремонті перебувають 10 (2570 МВт) енергоблоків, а саме:

- в поточному ремонті – 5 (1170 МВт) енергоблоків;
- в середньому ремонті – 2 (1330 МВт) енергоблоки;
- в капітальному ремонті – 3 (775 МВт) енергоблоки.

З них в технічному переоснащенні (капітальний ремонт) в термін по 31.12.2019 енергоблок ст. № 1 Трипільської ТЕС та в технічному переоснащенні (середній ремонт) в термін по 30.09.2019 енергоблок ст. № 1 Криворізької ТЕС.

На теплових електроцентралях відремонтовано 6 (1070 МВт) енергоблоків, 11 (2120 т/год) парових котлів та 5 (2606 МВт) турбоагрегатів.

На гідроелектростанціях виконано реконструкцію та капітальний ремонт 13 (535,3 МВт) гідроагрегатів. В реконструкції і капітальному ремонті знаходяться 15 (797,08 МВт) гідроагрегатів.

На атомних електростанціях виконано:

- 8 планово-попереджувальних ремонтів – СПР: на ЗАЕС №3, 6, 4, 2, на ЮУАЕС № 2; КПП: на РАЕС №1, №2, №3;
- 1 плановий поточний ремонт на ЮУАЕС №1;
- 5 позапланові поточні ремонти – РАЕС №3 (3) та ЗАЕС №1, 3.

Станом на 09.09.2019 виконуються:

- 4 середні ремонти – ХАЕС №1 (з 25.11.18 до 08.08.19), ЮУАЕС №1 (з 29.08.19 до 19.10.19), ЗАЕС №5 (з 03.06.19 до 27.09.19); РАЕС №4 (з 09.08.19 до 31.10.19);
- 2 капітальні ремонти – ЗАЕС №2 (з 13.03.2019 до 18.08.2019), ЮУАЕС №3 (з 16.05.2019 до 17.11.2019).

Коефіцієнт використання встановленої потужності на блочному устаткуванні (енергоблоки потужністю 100, 150, 200, 250, 300 МВт) теплових електростанцій

Коефіцієнт використання встановленої потужності за два місяці 2019 року порівняно з аналогічним періодом минулого року збільшився на 2,4% та складає 39,4%. Найвищий коефіцієнт використання встановленої потужності за звітний період мають блоки потужністю 250 МВт – 65,5 % (у 2018 році – 55,5 %). По блокам потужністю 150 МВт коефіцієнт використання встановленої потужності за звітний період – 51,1 % (у 2018 році – 50,7 %), по блокам потужністю 200 МВт – 43,1 % (у 2018 році – 40,6 %), по блокам потужністю 100 МВт – 42,8 % (у 2018 році – 32,8 %), по блокам потужністю 300 МВт – 24,0 % (у 2018 році – 22,9 %).

Збільшився коефіцієнт використання встановленої потужності по генкомпаніях: по ТОВ “ДТЕК Східенерго” на 5,5 %, по ПАТ “ДТЕК Дніпроенерго” на 5,4 %. А зменшився по ПАТ “ДТЕК Західенерго” на 0,9 %, ПАТ “Центренерго” на 1,3 %, по ПАТ “Донбасенерго” на 17,0 %.

Питомі витрати умовного палива на відпуск електроенергії по тепловим електростанціям, які звітують Міненерговугілля

Питомі витрати умовного палива на відпуск електроенергії по тепловим електростанціям генкомпаній України за 2 місяця 2019 р. складають 401,7 г/кВт·г, що на 2,2 г/кВт·г більше ніж за відповідний період 2018 р. (403,2 г/кВт·г).

Питомі витрати умовного палива на відпуск електроенергії по ТЕС України (ТЕС ГК та ТЕЦ) складають за два місяця 2019 р. 373,4 г/кВт·г, що менше в порівнянні з відповідним періодом минулого року на 6,8 г/кВт·г.

Середньомісячна заробітна плата. На січень-серпень 2019 року розмір заробітної плати штатного працівника на підприємствах, що належать до сфери управління Міненерговугілля України, у розрізі галузей становить (01.09.2019):

- електроенергетика – 13954 грн (*збільшення до відповідного показника 2018 р. становить 2991 грн*);
- атомно-промисловий комплекс – 23276 грн (*більше на 6504 грн*);
- нафтогазовий комплекс – 10312 грн (*більше на 861 грн до показників держпідприємств нафтогазового комплексу, що належать до сфери управління Міненерговугілля*);
- вугільна галузь – 11229 грн (*більше на 1566 грн для державних вугледобувних до обліку взято трудові показники вугледобувних підприємств, що розташовані на території, яка контролюється владою України*).

Заборгованість з виплати заробітної плати станом на 01.09.2019 року на підприємствах, що належать до сфери управління Міненерговугілля України і що розташовані на території, яка контролюється українською владою, становила 201,2 млн грн і збільшилась з початку року на 30,2 млн грн (або на 17,6%), у т.ч.:

- електроенергетична галузь – зменшилась на 10382,6 тис. грн, або на 39,9%;
- атомно-промисловий комплекс – збільшилась на 4140,9 тис. грн, або на 146,4%;

- вугільна галузь – збільшилась на 34800,8 тис. грн, або на 25,1%;
- нафтогазовий комплекс – збільшилась на 1609,0 тис. грн, або на 48,0%.

Інформація з підприємств, що розташовані на території, яка не контролюється українською владою, відсутня.

Технологічні втрати електроенергії в електричних мережах

За 7 місяців 2019 року загальні технологічні витрати електроенергії на її транспортування електричними мережами Міненерговугілля всіх класів напруг становили **9,0 млрд кВт·г** або **9,8 %** від загального відпуску електроенергії в мережу. У порівнянні із аналогічним періодом 2018 р. відбулося їх зменшення на **0,5 млрд кВт·г** або на 0,4 в.п. (9,5 млрд кВт·г або 11,2 % у минулому році).

Нормативна (технічна) складова технологічних витрат електроенергії по Міненерговугілля за січень-липень 2019 року склала **10,5 млрд кВт·г** або **11,4%** від загального відпуску електроенергії в мережу, у порівнянні з минулим роком зменшилась на **0,5 млрд кВт·г** або на 1,6% у порівнянні з минулим роком (11,0 млрд кВт·г або 13,0% у минулому році).

За рахунок виконання організаційно-технічних заходів зі зниження технологічних витрат електроенергії в електричних мережах 0,38-800 кВ Міненерговугілля за січень-липень 2019 р. заощаджено **101,6 млн кВт·г** електроенергії (на 26,2% вище планового показника).

Експорт електроенергії, вугілля, нафтопродуктів

За 8 місяців 2019 року експорт електроенергії становить **4032,8 млн кВт·г**, що на 1,5 млн кВт·г, або на 0,001% менше ніж за 8 місяців 2018 року, у тому числі в країни СНД (в Молдову) 404,8 млн кВт·г, в країни Східної Європи – 3138,1 млн кВт·г, експорт «Бурштинського острова» - 1027 млн кВт·г.

За січень-серпень 2019 р. територією України протранспортовано (транзитом) **59,55 млрд куб.м природного газу** (за цей період 2018р. – 58,21 млрд куб.м).

Станом на 01.09.2019 року в українських підземних сховищах знаходилось **18255,5 млн куб. м** природного газу, що на 3,6 млрд. куб. м або на 24,7% більше порівняно з показником на цей час 2018 року.

Протягом січня-серпня 2019 року обсяг транспортування нафти підприємствами магістральних нафтопроводів склав **9497,6 тис.тонн** і порівняно із аналогічним періодом 2018 р. зменшився на 504,8 тис. т (або на 5,0 %), а транзитом до країн Європи (Словаччини, Угорщини, Румунії, Польщі, Молдови) склав **8022,3 тис. т**, що на 669,3 тис. т (або на 7,7%) менше порівняно із аналогічним показником 2018 р., а для потреб України – більше на 164,7 тис. т (або на 12,5%) і склало **1475,3 тонн**.

За січень-липень 2019 року частка транзитного обсягу перекачки нафти в загальному обсязі нафтоперекачування становила 84,0%, а частка нафтоперекачування на нафтопереробні підприємства України відповідно – 16,0%.

♦ **Загальні проблеми енергетики. Екологоенергетичне відродження**

Апостроф, Espresso, 17.09.2019

В НАБУ согласились с использованием "Роттердама" как ценового ориентира для угля - эксперт

В деле НАБУ по "Роттердам+" отсутствует состав преступления, и в бюро уже признали законность использования в формуле ценового индекса API2. Об этом заявил президент Ассоциации энергетики Украины **Александр Трохимец**. "Состава преступления нет. Более того, уже неоднократно пытались доказать в суде незаконность всей формулы" Роттердам+", и с плюсом, и с минусом, и с индексами серы, и все остальные. Ничего не удавалось. Нет никакого преступления и нет никаких злоупотреблений в формуле", - сказал Трохимец.

Эксперт отметил, что формула устанавливала верхний предел цены на уголь, но реальные цены были ниже.

"Что сама по себе говорит формула? Что должна быть цена вложена в стоимость произведенной электрической энергии, не больше, чем стоимость угля средневзвешенная за предыдущий год, когда эта цена подсчитывается, плюс доставка в Украину. То есть, не больше. Если вы добываете в Украине уголь, то вы соответственно можете вложить меньше. И вопрос, который очень часто поднимали манипуляторы - якобы у нас добывается уголь в Павлограде, сжигается на Днепроградской ТЭС, а вкладывается вся цена, якобы оно в Роттердаме. Такого не было", - пояснил Трохимец.

На совещании у президента по энергетическим вопросам 19 августа, выяснилось, что покупать уголь по цене, рассчитанной по формуле "Роттердам+" дешевле, чем импортировать его с ЮАР, США или Колумбии. Цена за "Роттердам+" составляет 1,74 тыс. грн за тонну, импорт из Колумбии и США - 1,9 тыс. грн за тонну, из ЮАР - 1,8 тыс. грн за тонну.

<https://apostrophe.ua/news/business/energy/2019-09-17/v-nabu-soglasilis-s-ispolzovaniem-rotterdam-kak-tsenovogo-orientira-dlya-uglya---ekspert/174737>

Інформація на цю тему – Главком, Деловая столица, 22.09.2019 «Формула краще, ніж ручне визначення ціни». <https://glavcom.ua/economics/finances/formula-krashche-nizh-ruchne-viznachennya-cini-poroshenko-ociniv-rotterdam--627031.html>

Украинские Новости, Главком, Обозреватель, LB.ua, Капитал, 18.09.2019

Эксперт объяснил включение транспортных расходов в формулу "Роттердам+"

По мнению главы Первой энергетической ассоциации Украины **Василия Котко**, учет транспортных расходов в формулах действующих на энергетических рынках, обусловлен законами рыночной экономики.

"Вот я вам привожу пример - вы приходите на обычный овощной базар, например, продаются там грибы. Пятеро продавцов. Один привез из села, которое в 10 километрах от места продажи, второй в 40 километрах, третий в 50. Но вы как покупатель учитываете откуда привозят? Если эти грибы будут одинакового

качества, примерно одинаковы, то можете не сомневаться, что все они будут продавать в одну цену. Если кто-то, например, выставит большую цену, во-первых, у него никто не будет спрашивать, а просто покупать не будет. А если спросят, он скажет: да я везу за 40 километров, а этот здесь собирал. Кто на это обращает внимание? **То есть, цену формирует исключительно спрос-предложение.** Если рынок этот дефицитный, например, грибов мало, а покупателей много, она установится на максимальном уровне. Если грибов много, то, наоборот, повыващают разные цены, а затем постепенно все спустятся до самого низшего, так как покупателей мало, и все покупают у одного, у того, у кого дешевле. Это простой пример, который все объясняет", - сказал Котко.

По аналогичному принципу происходило формульное ценообразование на уголь. При определении цены НКРЭКУ отказалась учитывать сложнейшие условия работы украинских шахт. Цену определяла импортная альтернатива, которая закрывала дефицит. Под такую цену должны подстраиваться все участники рынка.

Ранее в Национальном антикоррупционном бюро Украины отрицали, что имеют претензии к индексу API2 в основных портах Западной Европы, как базового ориентира для определения цены на уголь в Украине по формуле "Роттердам+". По мнению детективов, цена угля в Амстердаме, Роттердаме и Антверпене в целом соответствовала установленным ценам на рынке энергетического угля в Украине. В НАБУ отметили, что методика НКРЭКУ закреплена в постановлении №289 ("Роттердам+"), была внедрена "во исполнение рекомендаций Антимонопольного комитета Украины о необходимости разработки прозрачного механизма государственного регулирования оптовых рыночных цен на электроэнергию, в частности установление индикативной цены энергетического угля с привязкой к релевантных информационных источников и отказа от административного (так называемого "ручного ") определение цены энергетического угля без использования соответствующих методик (алгоритмов)".

Как сообщила пресс-служба НАБУ, детективы имеют замечания исключительно в обоснованности включения в формулу "Роттердам+" логистических затрат на транспортировку и перевалку угля.

<https://ukranews.com/news/654503-ekspert-obyasnil-vklyuchenie-transportnyh-rashodov-v-formulu-rotterdam>

ДЗЕРКАЛО ТИЖНЯ. Україна, 21.09.2019

Зима, якої не буде?

Ігор Маскалевич

Україна оновила історичний рекорд з відсутності вугілля в запасах.

Антрациту традиційно мало – 0,25 млн т. Але це навіть вище показника минулого року.

Новацією цього року стали наднизькі запаси газового вугілля, що видобувається в Україні, які скоротилися до 0,5 млн т. Зараз, щоправда, видобуток пішов угору, але вугілля цієї марки майже вдвічі менше, ніж небагатого на запаси 2018р.

Тим часом переведення блоків з антрацитового вугілля на газове (на Зміївській і Трипільській ТЕС ("Центренерго") і Придніпровській ТЕС (ДТЕК) здійснювалося саме під наявність вітчизняного ресурсу.

Газового вугілля на зиму потрібно майже 11 млн т. Тут ситуація простіша – майже все можна закрити своїм ресурсом, аби було бажання. За місяць-півтора

вийти на запланований рівень з накопичення газового вугілля реально, – потрібні просто відповідні заходи.

Антрациту, швидше за все, накопичити не вдасться...

Причина зриву накопичення запасів цілком банальна – переділ потоків.

Однак порожні за запасами ДТЕКівські ТЕС – наочне підтвердження того, що монополізм – це погано. За літо всі вони не те що не накопичили навіть кілограма запасів, вони безперервно спрацьовували те, з чим вийшли із зими.

Кумедно, але зараз (при легкому тиску) ми побачимо диво – станції на газовому вугіллі почнуть наповнюватися ресурсом. Благо, це не так уже й складно.

ДТЕКівські шахти видають на гора до 2 млн т на місяць. Нічого надприродного – просто потрібна воля. Улітку її не було, не було й накопичення, а були ігри в спробу вибити нову ціну вугілля на майже монопольному ринку.

Натомість при правильній постановці питання шукане вугілля завезуть. Причому без будь-якого підвищення цін (у світі вони падають). І собівартість вугілля Павлограда значно менша за 1500 грн за тонну. Тож не розоряться.

Ділити ДТЕК на частини цієї зими вже точно не будуть, тож вживуть звичайних заходів при роботі з монополістом де-факто. У світі так і роблять, причому на порядки жорсткіше і з купою багатомільярдних (у валюті) штрафів за подібні дії, як цього літа. Іноді й примусовий поділ буває. І нічого, якось живуть. За чутками, дуже навіть не гірше за нас.

Тим більше, що поки ДТЕК вибивала нову ціну на вугілля, "Роттердам+" таки закінчився, а звичка до потоків цілком залишилася. Небажання опускати ціну на своє вугілля було абсолютно очевидним. Благо, на ринок "чуже" вугілля у нас узагалі-то не заходить.

ДТЕК в "абикого" масово вугілля не купуватиме...

Однак держшахти за фактом мало на що впливають. Вони дають приблизно восьму частину вугілля країни й славляться розгромною собівартістю, "схематозом" і тужливими вимогами дотацій, які потім зникають без жодного ефекту. Тій же Бурштинській ТЕС у рази вигідніше використовувати павлоградське вугілля, львівське беруть як соцнавантаження.

Змінюються "смотрящі" за постачальниками "Центренерго", яке знову вирішили не приватизувати.

Нині від фінансових струмочків відсувають **Віталія Корпачова**, натомість з'явилися "біляприватівські" особи. Змінився й голова "Центренерго". Загалом, усе звично й за поняттями. Державне – отже, наше, тобто їхнє...

Тож Україна продовжує платити за монополізм і закритість ринку. У світі газового вугілля по 70-80 дол. за тонну зараз у надлишку. Але воно... мало кому тут потрібне.

З антрацитом усе реально складніше, хоча за п'ять років можна було багато чого налагодити. Але навіщо? Везити ростовський і кузбасівський антрацит звичніше й прибутковіше.

За розрахунками, на зиму потрібно близько 2,1 млн т антрациту (у тому числі 0,6 млн т у запасах). Уже очевидно, що лєвова його частка буде російською. ДТЕК і трейдери приженуть, напевно, для галочки, кілька "човнів" у порти. Але це максимум третина від потреби.

Луганська ТЕС уже працює на газі, благо, його таки запасли. Та й ціна спустилася з космосу, хоча виходить значно дорожче, ніж на вугіллі. Але це

проблема, яку ДТЕК мала вирішувати в гордій самотності, – "роттердами з плюсами" запроваджувалися саме для того, щоб у таких випадках були запаси. Якщо їх немає, отже, вирішуйте своїм коштом...

Ще один фактор – "атомка". Фактично, завдяки їй енергосистема зиму таки пройде. З паливом в АЕС нормально. Це по суті єдиний приклад реальної диверсифікації. Хоча за останні два роки простої там почастишали, а якість ремонтів – упала. Про раніше часто декларований коефіцієнт використання встановленої потужності вище 80% давно забули як про ворожу вигадку. Уже кілька років не дотягуємо й до 70%. Найнижчий у світі відсоток використання встановленої потужності серед однотипних блоків.

Скоро до Києва приїде група американських фахівців допомагати нам готуватися до зими. Їх привітно зустрінуть, усе покажуть, вони порадять. Їм чемно подякують, поради акуратно оформлять і... забудуть.

Фактично все залежатиме від того, чи буде зима помірно теплою (як попередні чотири роки), а поставки російських ресурсів більш-менш регулярними. Решту сценаріїв ми самі відкинули як високовитратні...

https://dt.ua/energy_market/zima-yakoyi-ne-bude-324133.html

UBR.ua, 26.09.2019

Стало известно, как уголь из Донбасса попадает в Европу

Денис Алампиєв

Ежедневно украинский уголь вывозят в Россию десятками вагонов.

Уголь из оккупированного Донбасса, несмотря на санкции и блокаду, продается буквально по всему миру. Это стало известно благодаря расследованию международных журналистов, пишет чешское издание Dennikn.

Поезда с добытым на Донбассе углем по поддельным документам отправляются на шахты и заводы в Центральной Европе, а деньги за это получают олигархи и торговцы оружием. Журналисты выяснили, что десятки составов выезжают из так называемых ДНР и ЛНР каждый день.

Раньше местные шахтеры зарабатывали в среднем по \$700 в месяц, а после начала войны получают по \$150, при этом зарплату могут задерживать на несколько месяцев. Новые владельцы шахт, которые зарабатывают на контрабанде, оборудование не обновляют, а отправляют деньги на улучшение тяжелых условий жизни остальных жителей оккупированных территорий. В то же время шахтеры, которым пришлось работать на сепаратистов, превратились в разочарованных батраков, живущих на грани нищеты.

Доказать то, что это уголь именно из Донбасса, можно тем, что от российско-украинской границы и до морского порта Таганрога нет ни одного железнодорожного перекрестка. Также по пути следования составов нет ни шахт, ни заводов, куда уголь можно было бы везти из других регионов России. Кроме того, в распоряжении журналистов оказались транзитные документы из стран Центральной Европы, в которых указано, что уголь завозили на европейские предприятия именно из этого российского региона.

По информации журналистов портала Inforpost, которые на протяжении нескольких месяцев следили за передвижением составов на неподконтрольной Украине территории выяснили, что только в конце июня 2019 года на станции

Успенка было зарегистрировано 7 757 вагонов. А всего за один день, 20 июня, через эту станцию прошло 5 258 вагонов. Также стало известно, что через эту же станцию вывозится и другая продукция, в том числе сталь с донбасских заводов.

...после добычи уголь погружают в составы на оккупированных территориях и они беспрепятственно пересекают границу с РФ, далее останавливаются на станциях покрупнее, где есть необходимое оборудование.

Затем подделывается их первоначальная документация и углю приписывается фиктивное происхождение. После этого состав приобретает легальный статус и без проблем может пересекать всю Восточную Европу, а далее по морю его везут в другие страны мира...

<https://ubr.ua/market/industrial/stalo-izvestno-kak-uhol-iz-donbassa-popadaet-v-evropu-3886915>

«ГОЛОС УКРАЇНИ», 28.09.2019

Прибуло вугілля для теплових електростанцій

В'ячеслав Воронков

На державне підприємство «Морський торговельний порт «Південний» під Одесою зайшов балкер під прапором Панами. На його борту — вісімдесят тисяч тонн вугілля марки «Г», яке компанія «ДТЕК» придбала в Колумбії. Судно пришвартувалося вдень, у дорозі було майже 25 діб.

У порту вугілля перевантажують у залізничні вагони й відправляють на теплові електростанції «ДТЕК». На складах компанії вже є 882 тисячі тонн вугілля. У жовтні повинно прибути ще одне судно з вугіллям газової марки з Колумбії. Загалом законтрактовано 382 тисячі тонн вугілля за кордоном.

<http://www.golos.com.ua/article/322193>

УНІАН, 26.09.2019

Україна і Словаччина домовилися разом експлуатувати нафтопровід "Дружба"

Оператор нафтотранспортної системи України державна компанія «Укртранснафта» і словацька «Транспетрол» підписали угоду про співпрацю при експлуатації транскордонного ділянки магістрального нафтопроводу «Дружба».

Згідно з повідомленням, документ підписали голова правління «Транспетрол» **Іван Кривосудський**, член правління **Мартін Ружинський** і генеральний директор «Укртранснафти» **Микола Гавриленко**.

Угода регламентує взаємовідносини між словацькою та українською нафто-транспортними компаніями і їх спільну експлуатацію ділянки нафтопроводу «308 км нафтопроводу «Броди-Держкордон» - нафтоперекачувальна станція №1 «Будковце» під час виконання нормативних та ремонтних робіт на об'єктах нафтопроводу.

Також документ визначає порядок контролю за веденням приймально - здавальних операцій і порядок обміну інформацією про стан об'єктів магістрального нафтопроводу. Крім цього, сторони погодили умови праці персоналу «Укртранснафти» на нафтоперекачувальній станції №1 «Будковце».

<https://www.unian.ua/economics/energetics/10699668-ukrajina-i-slovachchina-domovilisya-razom-ekspluatuvati-naftoprovod-druzhba.html>

Почему украинцы снова будут сидеть при свечах

В Украине решили вернуться к практике 1990-х годов, когда электрическую энергию отключали на несколько часов утром и вечером. Причина - дефицит электроэнергии.

На 20 лет назад.

Согласно сообщению Министерства энергетики и защиты окружающей среды, с 29 августа согласовано применение аварийных отключений электроэнергии. Временное отключение будет касаться только населения, в то время как промышленности обещают стабильное электроснабжение.

Запланированные отключения будут происходить по согласованным с областными администрациями "графикам" во время утренних и вечерних пиковых нагрузок около 09:00-11:00 и 20:00-22:00, сообщила 29 августа энергокомпания "Прикарпатьеоблэнерго", ссылаясь на письмо Министерства.

"Для каждой области установлены конкретные лимиты мощности. Если область превысит потребление электроэнергии, в действие введутся графики аварийных отключений", - поясняет компания.

Сегодня в Украине существует дефицит маневренных мощностей. Они используются, чтобы обеспечить потребление в пиковые часы, рассказывает бывший замминистра энергетики и угольной промышленности **Вадим Улида**.

"Для объединенной энергосистемы необходимо иметь минимум 15% маневренных мощностей от всех установленных. К ним относятся гидро-, гидроаккумулирующие и тепловые электростанции. Из-за бесснежной зимы в реках мало воды, и за 7 месяцев 2014 года производство электроэнергии на гидроэлектростанциях упало на 39%. У ТЭС проблемы с подвозом угля из-за разрушения железных дорог и мостов в Луганской и Донецкой областях, - поясняет Кошарная. - Маневренные мощности должны подключаться в пиковые периоды потребления - с 07:00 до 11:00 и с 19:00 до 21:00. Их и не хватает. Запасы угля на складах ТЭС вдвое меньше, чем было на этот период в 2013-м и 2012 годах. В этом и проблема".

Кроме того, по словам эксперта Фонда энергетических стратегий **Дмитрия Марунича**, зимой увеличится потребление электроэнергии в бытовом секторе...

Если потребление электроэнергии превысит возможности производителей, то система безопасности автоматически отключит подачу тока, говорит председатель Совета оптового рынка электроэнергии **Борис Лисовой**.

Для стабилизации ситуации, по словам Вадима Улиды, Украина уже приостановила экспорт угля. Экспорт электроэнергии в Европу ограничен до 300-350 МВт. "В случае осложнения ситуации мы будем ограничивать поставки тока в Крым", - сказал чиновник. Поставка электроэнергии в Крым будет полностью прекращена ежедневно на 6 часов.

По словам Улиды, украинские энергетические компании сегодня договариваются со странами-импортерами (Австралия, Южная Африка, Вьетнам) о поставке угля в Украину.

На складах украинских шахт, которые из-за войны отрезаны от поставок на электростанции, по его оценкам, сейчас находится около 600-700 тысяч тонн угля.

О дефиците в целом говорить некорректно, правильно говорить о дефиците отдельных марок угля.

Ситуацию могла бы спасти атомная энергетика, которой управляет

государственный "Энергоатом". Он закрывает до 50% потребления электроэнергии в стране. "Атомные электростанции могут нарастить производство. Но из-за того, что АЭС работают в базовом режиме, они не могут маневрировать и снижать, к примеру, нагрузку в ночные часы. АЭС могли бы и больше вырабатывать, если бы построили вовремя линию электропередач "Запорожская АЭС-Каховская" и "Ровенская АЭС-Киевская", - говорит Кошарная. - Получается, что 2 ГВт мощности АЭС у нас заперты - в регионе "Хмельницкая АЭС - Ровенская АЭС" и на Запорожье. Вместе с тем за 6 месяцев 2014 года из-за диспетчерских ограничений "Энергоатом" недовыработал 6 млрд кВт/ч, что равно годовой выработке ядерного реактора ВВЭР-1000".

Диспетчерские ограничения для разных видов генерации связаны с необходимостью балансировки энергосистемы.

<http://infopressa.com/2019/09/22/pochemy-ukraincy-snova-bydyt-sidet-pri-svechah/>

Деловая столица, 23.09.2019

Электроэнергия из Беларуси.

Почему "поправка Геруса" может порадовать Путина

Александр Суков

Министерство энергетики и защиты окружающей среды недавно обнародовало прогноз производства электроэнергии по итогам текущего года.

Согласно прогнозу производство электроэнергии в Украине в этом году снизится по сравнению с 2018г. на 1,3%, или на 2 млрд кВт-ч – до 157 млрд кВт-ч. Запомним эту цифру. Второй показатель баланса – экспорт электроэнергии, он по итогам года (как ожидается) уменьшится незначительно – всего лишь на 5,4% – до 5,8 млрд кВт-ч, и потому на баланс особо не влияет. А вот импорт электроэнергии, который стал доступным с 1 июля этого года после введения новой модели энергорынка, составит по итогам года (а фактически – всего лишь второго полугодия) 1,5 млрд кВт-ч. Сопоставив эти цифры, невооруженным глазом видно, что снижение производства электроэнергии украинским энергокомплексом по итогам года будет компенсировано (или вызвано) импортом более дешевой электроэнергии.

Заметно упадут показатели «Энергоатома», у которого крупнейшая доля в энергобалансе и самое дешевое электричество: по итогам года снижение производства атомными станциями ожидается на уровне 2,7% по сравнению с прошлым годом – до 82,2 млрд кВт-ч. То есть фактически на почти те же 2 млрд кВт-ч.

Примечательно, что у других производителей перспектива по итогам года будет намного лучше – генерация электроэнергии на тепловых электростанциях (ТЭС) останется практически на уровне прошлого года (будет лишь небольшое снижение на 0,01% – до 47,8 млрд кВт-ч). Производство на ГЭС и ГАЭС снизится значительно – на 30% к уровню прошлого года и составит около 8,3 млрд кВт-ч. Однако это продиктовано природными причинами – уровень воды в Днепре и Днестре не позволяет генерировать больше, и эта проблема не регулируется приказами чиновников.

А вот солнечные и ветровые электростанции переживают бум: в этом году у них ожидаются вдвое больше объемы – 5,7 млрд кВт-ч. Фактически все то, что не произведут «Энергоатом» и гидроэлектростанции, у которых самая дешевая

электроэнергия, поставят на рынок станции, работающие на возобновляемых источниках энергии (солнечные и ветровые), у которых тариф – самый высокий.

Естественно, что такой вектор сдвига производства в сторону более дорогих источников не может не сказаться на стоимости, но о том, насколько сильно такой перекокс влияет непосредственно на цены для потребителя, пока сказать сложно – рынок перестраивается на новую модель, совершенно отличную от предыдущей.

18 сентября Верховная Рада приняла законопроект №1084 «О внесении изменений в некоторые законы Украины в сфере использования ядерной энергии», в который глава энергетического комитета парламента **Андрей Герус** пролоббировал правку – разрешить закупать украинским потребителям импортную электроэнергию по двусторонним договорам. По словам Геруса, речь идет о закупках в Беларуси, откуда уже сейчас импортируется электроэнергия для продажи на рынках «на сутки вперед» и балансирующем рынке.

По мнению Геруса, открытие украинского рынка потребителей для белорусской электроэнергии – благо, поскольку позволит увеличить конкуренцию и, как следует из логики экономики, привести к снижению цен на электроэнергию.

Однако логика экономики не всегда превалирует, поскольку есть еще вопросы политики. Пустить белорусскую энергию на украинский рынок двусторонних договоров – это очень плохая идея, считает директор по связям с общественностью ассоциации «Украинский ядерный форум» **Ольга Кошарная**. Дело в том, что Беларусь готовится запустить Белорусскую АЭС, и произойдет это уже в конце нынешнего или начале следующего года. К слову, финансирование строительства станции на 90% обеспечила своими кредитами Россия.

Противником строительства Белорусской АЭС выступала Литва. ...представителей министерства энергетики Беларуси это не смущает – они ответили, что у них есть кому продавать электроэнергию, и в число перспективных рынков сбыта включили Украину. И поправка Геруса как нельзя лучше подыгрывает интересам Беларуси. А заодно и РФ, которая будет получать от Беларуси в качестве возврата вложенных в строительство средств \$1 млрд в год.

В то же время импорт дешевой электроэнергии будет выдавливать с собственного рынка украинские АЭС. «У нас в результате импорта будут избыточные мощности. На украинские АЭС будут введены диспетчерские ограничения. Это глупость невероятная – мы будем фактически поддерживать Российскую Федерацию», – подчеркнула Кошарная.

<http://www.dsnews.ua/economics/elektrolovushka-pochemu-rada-razreshila-import-elektroenergii-19092019220000>

ExPro, Энергореформа, 17.09.2019

Уряд планує виділити 13,5 млрд грн для Мінекоенерго в 2020р

Кабінет Міністрів заклав в державному бюджеті 13,5 млрд грн для Міністерства енергетики та захисту довкілля. Відповідний законопроект внесений на розгляд Верховної ради. Уряд планує виділити на:

- Апарат Мінекоенерго – 5,1 млрд грн
- Реструктуризацію вугільної галузі – 2 млрд грн
- Ліквідацію вугледобувних та торфодобувних підприємств – 659 млн грн
- Гірничорятувальні заходи – 290 млн грн

- Збереження природно-заповідного фонду – 434 млн грн
- Здійснення природоохоронних заходів 246 млн грн
- Виконання боргових зобов'язань за кредитами – 289 млн
- Підтримку впровадження Енергетичної стратегії – 790 млн

Крім цього, уряд заклав в державному бюджеті 487 млн грн для НКРЕКП, Державній інспекції ядерного регулювання України – 80 млн. А також, для Державного агентства з управління зоною відчуження – 2,8 млрд грн, з яких 990 млн грн для будівництва комплексу «Вектор» та 1,3 млрд грн для підтримки у безпечному стані об'єкта «Укриття» та зняття з експлуатація енергоблоків ЧАЕС.

Дохід з акцизу на електроенергію складе 6,7 млрд грн на 2020р.

Минулого року уряд заклав в держбюджет 2019р Міністерству енергетики та вугільної промисловості 3,7 млрд грн і Міністерству екології та природних ресурсів України 8,7 млн грн.

<https://expro.com.ua/novini/uryad-planu-vidliti-135-mlrd-grn-dlya-mnekoenergo-v-2020r>

БизнесЦензор, 27.09.2019

Ольга Кошарная – «В неверном свете северной луны».

Эпитафия на кончину Минэнергоугля

Ольга Кошарная

Украина могла бы сделать электроэнергию одним из основных факторов экономического роста и защитить не только собственные геополитические интересы, но и значительно части Восточной Европы.

С прискорбием констатирую, что уже давно Минэнергоугля не выполняет свою основную функцию, т.е. не в состоянии формировать и тем более, реализовывать государственную политику в топливно-энергетическом комплексе. И началось это не вчера, не при министрах **В. Демчишине** и **И. Насалике**, а раньше.

Коренной причиной потери управляемости в энергетике, как, впрочем, и в других сферах экономики, является фиговый листок политического популизма. Следствие – и верхний эшелон власти, и само общество убеждены, что с государственным управлением может справиться любой, было бы желание. Управление государственными институтами стало корпоративным делом служения интересам финансово-промышленных групп или частному бизнесу отдельных политиков и чиновников, а не государства.

Несмотря на создание в министерстве директоратов на западный манер и повышение заработной платы в них до рыночного уровня, несмотря на большую техническую помощь от наших международных партнеров и финансирования ими проектов в энергетике, год от года ситуация с государственным управлением в энергетике ухудшалась.

И действительно – какая может быть система при полном отсутствии пошаговой тактики реализации действующей Энергостратегии. Минэнергоугля не занималось детальным ежегодным планированием развития генераций и электросетей. **Ни разу не получил статус официального документа План развития Объединенной энергосистемы Украины на 10 лет, который ежегодно готовится Укрэнерго с момента вступления в силу еще предыдущей редакции закона Украины "О рынке электроэнергии".** Важнейший документ "Отчет по оценке соответствия (достаточности) генерирующих мощностей"

появился только осенью прошлого года, хотя такой документ должен быть базовым при принятии решений и элементарном планировании развития ВИЭ в стране. Он должен быть основанием для принятия предупредительных мер для недопущения разбалансировки ОЭС и обеспечения достаточности маневренных мощностей в энергосистеме.

Без официального статуса этих двух документов внедрение ВИЭ закономерно сопровождалось дефицитом балансирующих мощностей в энергосистеме, что исключило в ближайшем будущем изолированную работу ОЭС, которая необходима перед полной синхронизацией ее с ENTSO-E. Уже сегодня можно констатировать, что временные рамки реализации всех подготовительных к синхронизации этапов выдержаны не будут. Да и в целом действенный контроль за выполнением Укрэнерго Плана мероприятий по подготовке к синхронизации с ENTSO-E в нынешней системе управления невозможен.

Внедрение в этих условиях новой модели рынка не могло не дестабилизировать не только электроэнергетику, но и весь реальный сектор экономики. Думаю, именно поэтому системный оператор "Укрэнерго" был выведен из сферы управления Минэнергоугля. Жаль, что в стране не нашлось никого, кто поднял бы вопрос об отсутствии центра управления энергетической безопасностью Украины. Сегодня ответственность за синхронизацию энергосистем Украины и ЕС ложится на министра финансов...

Да, в странах Европейского Союза, где есть и государственные, и частные операторы систем, существуют примеры, когда оператор системы находится под опекой министра финансов или министра экономики. Это происходит только в тех странах, где электроэнергия - это лишь товар на рынке, а не инструмент геополитического давления или потенциальная угроза суверенитету. Например, во Франции и Испании, а не в Литве и Польше. Потому что это **сфера энергетической безопасности государства и требует специальных знаний и координации между энергетической дипломатией, парламентом, внешней разведкой и другими службами. К слову, неплохо было бы руководствоваться этим подходом и при формировании наблюдательных советов стратегических предприятий Украины, причем не только в энергетике...**

Ключевые лица, принимающие решения в энергетической сфере Украины, должны ответить на основные вопросы: есть ли сегодня в Украине центр координации процессов – от либерализации энергетического сектора до десинхронизации с энергосистемой РФ; а также где будет находиться интегрированный центр управления энергетической системой государства? Ответы имеют большое значение, поскольку игра касается эффективности управления и доверия международного инвестора...

Лица, принимающие решения в энергетическом секторе Украины должны четко идентифицировать национальные интересы Украины на пути интеграции в Европейский Союз. Существует острая потребность в национальной экспертизе, сильном голосе незаангажированных проукраинских экспертов, парламента и отраслевых предприятий.

В лучших традициях "злочинной влады", глава энергетического комитета парламента **Андрей Герус** внес правку – разрешить закупать украинским потребителям импортную электроэнергию по двусторонним договорам родом из государств, которые не являются членами Энергетического сообщества (а именно –

РФ и Беларуси, откуда уже сейчас импортируется электроэнергия для продажи на рынках "на сутки вперед" и балансирующем рынке). Чем мотивировали? Как и предыдущие – либерализацией рынка. Конкуренцию за счет вхождения в рынок практически российской электроэнергии, в то время как благодаря его же лобби из конкурентного рынка исключалась государственная украинская электроэнергия.

Невыполнение НКРЭКУ нормы закона о ликвидации перекрестного субсидирования до начала работы новой модели рынка – зашкаливающие спецобязательства для Энергоатома и Укрэнерго (объем которых рос от постановления к постановлению как на дрожжах) и, как следствие, вытеснение этих госкомпаний с рынка – поправка Геруса о возможности заключать двухсторонние договора на импорт – диспетчерские ограничения для АЭС. **Иными словами, "конкурентная" поправка приведет к тому, что энергорынок недополучит самую дешевую отечественную электроэнергию.**

Украинские и европейские наблюдатели знают и неоднократно выражали обеспокоенность в адрес "атомного Nord Stream 2" – Белорусской АЭС... внешнее лобби России, в первую очередь в Брюсселе, направлено на будущую интеграцию АЭС Островец с синхронизированной системой стран Балтии. Иначе говоря, на подсаживание балтийцев на российскую атомную энергоиглу.

У нас 13,8 тыс. МВт установленной мощности АЭС – это 15 ядерных энергоблоков, это самый большой электроэнергетический потенциал в Центральной Европе. Украина могла бы сделать электроэнергию одним из основных факторов экономического роста и защитить не только собственные геополитические интересы, но и значительную часть Восточной Европы. Именно эту цель преследует инициированный еще в 2015 году проект "Энергетический мост "Украина – Европейский Союз", который тормозился в течение 2016-2018 гг. Это один из самых опасных для стратегических интересов Российской Федерации проектов.

Россия осуществляет и будет проводить деятельность, дестабилизирующую процесс интеграции наших энергетических рынков с ЕС. Для эффективного противодействия ей необходимо системное стратегическое управление процессами синхронизации со странами Европейского Союза. Но кому тут думать об энергетической безопасности, геополитических рисках и об интересах украинской генерации?

Критическая необходимость создать центр координации и стратегического управления процессами либерализации, синхронизации с ЕС, десинхронизации с РФ и реструктуризации электроэнергетического рынка созрела давно. Остается надеяться, что новосозданное министерство сподобится формировать и реализовывать политики в соответствующих сферах в рамках своих полномочий более качественно, чем представившееся Минэнергоугля.

https://biz.censor.net.ua/columns/3150661/v_nevernom_sвете_severnoyi_luny_epitafiya_na_konchinu_minenergouglya

Энергореформа, 16.09.2019

НКЦБФР планирует запуск полноценной энергетической биржи в Украине с помощью USAID до 2021г

Запуск полноценной энергетической биржи на основе современной клиринговой и торговой системы в Украине планируется до 2021 года, сообщил глава Нацкомиссии по ценным бумагам и фондовому рынку Украины (НКЦБФР)

Тимур Хромаев по итогам подписания дополнения к Меморандуму с Проектом энергетической безопасности USAID.

"Кто-то иронично скажет, мол, Комиссия подписала очередной бумажку о намерениях ... Но это не так. Это на самом деле важная договоренность. Мы расширили мандат, который будет предусматривать взаимодействие по запуску современной клиринговой и торговой платформы для торговли энергетическими и финансовыми продуктами", – написал он на странице в Facebook.

Хромаев отметил, что Комиссия параллельно быстрыми темпами продолжает двигаться в направлении подготовки законодательной базы для развития в Украине организованной торговли на товарных рынках.

НКЦБФР проводит активные консультации с участниками рынка при посредничестве члена команды президента Украины **Владимира Зеленского** и **Виктории Страховой**, чтобы к октябрю подготовить согласованный обновленный законопроект об упрощении инвестиций и внедрении новых финансовых инструментов (№9035 О деривативах и финансовых рынках в Раде VIII созыва), предполагающий, что регулятором товарного биржевого рынка станет НКЦБФР.

<http://reform.energy/news/nktsbfr-planiruet-zapusk-polnotsennoy-energeticheskoy-birzhi-v-ukraine-s-pomoshchyu-usaid-do-2021g-12484>

Украина Коммунальная, 23.09.2019

Міненерго: Україна перейде на 100% ВДЕ раніше 2050 року

Україна перейде на 100% відновлюваних джерел енергії швидше, ніж до 2050 року - про це заявив міністр енергетики та захисту довкілля України **Олексій Оржель** в ході Міжнародного маршу за захист клімату, який відбувся у Києві 20 вересня. До Кліматичної ходи у Києві долучилось понад 2 тисячі людей.

"Амбітна кліматична політика буде пріоритетом для України, а новостворене міністерство буде робити все можливе, аби країна перейшла на 100% відновлюваних джерел енергії до 2050 року, або навіть швидше", - запевнив він екоактивістів, які зібралися у центрі столиці, щоб нагадати про катастрофічне забруднення довкілля.

Із гаслами «Один градус змінює все», «Зміни систему, а не клімат», «В нас немає запасної планети» та плакатами на підтримку захисту клімату учасники пройшли від Михайлівського собору до Європейської площі, звідти – до Кабінету міністрів і завершили ходу біля Офісу президента.

<http://jkg-portal.com.ua/ua/publication/one/mnenergo-ukrajina-perejde-na-100-vde-ranshe-2050-roku-57498>

«Левый Берег», 25.09.2019

Ветроэнергетики просят президента не уничтожат зеленую энергетику

Ретроспективные изменения или какие-то изменения закона задним числом приведут к судам, уверен эксперт.

Ретроспективное снижение "зеленого тарифа", о котором сейчас заявляют некоторые депутаты, приведет к остановке проектов в альтернативной энергетике и ухудшит инвестиционный климат в Украине. Такое мнение высказал председатель правления Украинской ветроэнергетической ассоциации **Андрей Конеченков**.

"Наша ассоциация официально обратилась к президенту, к членам

правительства с тем, что все ретроспективные изменения или какие-то изменения закона задним числом приведут к судам, и мы достаточно плотно сейчас общаемся с Европейским Энергетическим Сообществом, которое точно также говорит о том, что никаких изменений в законе задним числом быть не должно", - сообщил Андрей Конеченков.

По его мнению, опыт других стран также говорит о том, что Украине стоит придерживаться уже созданного законодательства в сфере "зеленого тарифа".

"Есть прецедент в Испании и в других странах, когда все компании, которым ретроспективно меняли тариф задним числом, обращались в суды, и все суды компании выиграли, всем компенсировали затраты. Поэтому если наше государство сделает подобный шаг, то все компании, которые генерируют зеленую энергию, будут обращаться в международные суды и выиграют этот процесс. Это отразится негативно на инвестиционном климате. Как только пойдёт процесс изменения закона задним числом - то сразу же будет приостановлено финансирование со стороны всех инвестиционных структур, всех банковских учреждений, и инвесторы, которые начали работать в Украине, остановят свою активность", - считает глава ветроэнергетической ассоциации. По его словам, нельзя менять тариф задним числом для тех, кто его уже получил.

Комментируя мнение о том, что распределение компенсации по "зеленому тарифу" не должно идти через НЭК "Укрэнерго", Андрей Конеченков подчеркнул: "Давайте начнём с того, что ферросплавные заводы в лице господина Коломойского лоббируют свои интересы. Я считаю, что стуки касок на протяжении двух месяцев - это не демократично. Депутаты должны сесть в комитете, обсудить вопросы с профильными ассоциациями, обсудить с игроками рынка и принять решение - чтобы выровнять ситуацию на рынке".

https://lb.ua/economics/2019/09/25/438229_vetroenergetiki_prosyat_prezidenta.html

Status Quo, 24.09.2019

Программа импортозамещения "Турбоатома" как фактор энергетической независимости Украины

В повестке дня "Турбоатома" вопрос импортозамещения, по словам генерального директора предприятия **Виктора Субботина**, возник еще в 2009 году, задолго до событий на Донбассе. Это было обусловлено и чисто экономическими аспектами, и проблемами сохранения и расширения ниши на внутреннем рынке, и борьбой за ведущие позиции на мировом рынке энергомашиностроения, и необходимостью обеспечения энергонезависимости государства.

...следует понимать, что в то время в Украине работало 43 энергоблока с турбинами 300 МВт харьковского производства и 42 блока с турбинами 200 МВт производства российских "Силовых машин". Понятно, что энергетики вынуждены были обращаться по поводу ремонта, запчастей, модернизации оборудования к россиянам. Не всегда эти заявки выполнялись в надлежащие сроки...

"Оценив ситуацию и перспективы рынка, мы решили разработать и предложить украинским энергетикам нашу конструкцию турбины 200 МВт, над которой самостоятельно работали параллельно с модернизацией турбин 300 МВт собственного производства. Это себя оправдало, поскольку за последние 20 лет, учитывая состояние экономики, ни одного нового блока не было введено", -

рассказал Виктор Субботин.

Кстати, за модернизацию харьковских турбин и внедрение их в производство работники завода получили Государственную премию в области науки и техники. А предложение модернизировать российские турбины, то есть, по сути, изготовить принципиально новые конструкции, было очень актуально, так как российские блоки имели значительный физический износ, устарели морально и потеряли экономическую целесообразность.

"По поводу российских турбин: мы предложили на имеющиеся фундаменты установить цилиндры турбин с новой конструкцией проточных частей, сохраняя все привязки паропроводов, силовых установок, что значительно удешевляет модернизацию и сокращает сроки ее проведения. Наша модернизация продлевает сроки работы турбин на 40 лет. А самое главное - экономические показатели значительно улучшаются. Коэффициент полезного действия и мощность блоков растут на 10%", - отметил Виктор Субботин.

И хотя, по словам генерального конструктора "Турбоатома" Евгения Левченко, рынок к этой разработке изначально отнесся с некоторым скепсисом, сами энергетики впоследствии убедились в ее надежности и высокой производительности. За пять лет турбостроители модернизировали в Украине 10 турбин 200 МВт, сэкономив стране на каждом блоке по крайней мере 5 миллионов долларов. А по строительству новых турбин - это десятки миллионов долларов экономии.

"Все годы независимости для нас было принципиальным, чтобы Украина не покупала у России продукцию машиностроительной отрасли, если такую продукцию производят или могут производить в Украине. Это касается не только российских поставщиков, но и других. Это конкурентная борьба, мы боремся за свой внутренний рынок. И в Украине есть "Турбоатом", - сказал Виктор Субботин.

"Наши разработки принципиально отличаются от российских, - объясняет Евгений Левченко. - Харьковские миллионники тихоходные - 1500 оборотов в минуту, а российские быстроходные - 3000. Мировое турбостроение идет путем создания тихоходных миллионников, и совершенно очевидно, что харьковская разработка прогрессивнее и надежнее русской"...

После всестороннего и глубокого изучения потребностей "Энергоатома" и определения изделий, которые больше всего и быстрее всего изнашиваются и требуют замены, работники "Турбоатома" решили на свой страх и риск взяться за изготовление лопаток паровой турбины пятой ступени низкого давления из титанового сплава.

"Риск был значительный - и технологический, и конструкторский. Мы самостоятельно разработали проект, принципиально отличный от русского, провели расчеты. То есть это была полностью собственная разработка лопатки. Самостоятельно заказали штамповки лопатки на заводе в Европе, которых единицы в мире. Итальянский производитель был тот же, что выполнял заказ российского завода. Итальянцы категорически не могли допустить, чтобы имело место нарушение авторских прав, - и сделали вывод, что наша лопатка оригинальна. Это было действительно затратное дело, которое мы полностью профинансировали собственными средствами, - и рисковали", - вспоминает В. Субботин.

На сегодня "Энергоатом" - один из основных заказчиков "Турбоатома":

последний смог полностью вытеснить с отечественного рынка российского производителя, ежегодно поставляя титановые лопатки. За пять лет "Турбоатом" планирует полностью заменить российские титановые лопатки на продукцию собственного производства.

"Перед нами стоит еще одна глобальная задача - обеспечение украинским оборудованием окончания строительства 3-го и 4-го блоков Хмельницкой АЭС, фундаменты которых уже на стадии завершения строительства по проекту российских "Силовых машин". Уверен, мы вместе с нашими партнерами и заказчиком НАЭК "Энергоатом" с этой задачей справимся", - отметил В. Субботин.

https://www.sq.com.ua/rus/news/novosti/24.09.2019/programma_importozamescheniya_turboatoma_kak_faktor_energeticheskoy_nezavisimosti_ukrainy/

Українські Новини, 24.09.2019

Калуська ТЕЦ повернута у власність держави

Депутат Верховної Ради від фракції "Слуга народу", голова комітету з питань енергетики та житлово-комунальних послуг **Андрій Герус** заявляє, що комісія в сфері розгляду скарг щодо державної реєстрації при Міністерстві юстиції повернула Калуську теплоелектроцентраль (Івано-Франківська область) у державну власність.

Про це він написав на своїй сторінці в соціальній мережі Facebook.

"Комісією в сфері розгляду скарг щодо державної реєстрації (при Мін'юсті) прийнято рішення скасувати перереєстрацію Калуської ТЕЦ на нового власника і повернути її в державну власність. Це гарна новина для українських громадян - підприємство повернуто в державну власність", - повідомив Герус.

Також він зазначив, що це хороша новина для шахтарів державних шахт Львівсько-Волинського басейну, оскільки буде збережено технологічний ланцюжок видобутку-збуту/споживання вугілля.

<https://ukranews.com/ua/news/655713-kaluska-tets-povernulasya-v-derzhvlasnist>

Урядовий портал, 26.09.2019

У сучасному світі енергетика не може бути відокремлена від екології

Міністр енергетики та захисту довкілля **Олексій Оржель** взяв участь у роботі **Кліматичного саміту ООН** у Нью-Йорку, який зібрав цього року лідерів країн, бізнесу та громадськості.

«У сучасному світі енергетика не може бути відокремлена від екології. Кліматичні виклики - це наше сьогоднішнє, і нам треба шукати шляхи збереження нашого майбутнього», - зазначив Міністр за підсумками Саміту.

Свідченням занепокоєння світу станом довкілля стала низка ініціатив різних країн у боротьбі зі зміною клімату...

Олексій Оржель окреслив нагальні завдання України щодо збереження довкілля... Також повідомив, що **дуже скоро Уряд представить свою програму, де буде презентовано основні пріоритети діяльності Мінекоенерго**. Водночас Міністр закликав до консолідації зусиль у боротьбі зі зміною клімату.

«Наше майбутнє залежить від кожного. Від кожної людини, яка йде на злочин проти природи. Від кожного вибору: викинути сміття посеред вулиці чи

донести до смітника, взяти одноразовий пластиковий пакети чи ні, встановити очисні споруди на підприємстві чи зекономити. Кожна наша дія важлива!» - переконаний О.Оржель.

Міністр подякував колегам та країнам, які небайдужі та щодня працюють над зменшенням негативного впливу на довкілля...

http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/publish/article?art_id=245399987

«ЗЕРКАЛО НЕДЕЛИ. Украина», 28.09.2019

Централизованное теплоснабжение

Устаревшее наследство или европейское будущее?

Евгений Никитин, ведущий научный сотрудник

Института газа НАН Украины, д.т.н.

Сергей Дубовской, ведущий научный сотрудник

Института технической теплофизики НАН Украины, д.т.н.

Говорят, что ребенка нельзя ставить в угол, – это порождает у него чувство тоски, безысходности и отнимает надежду на будущее. Получая платежи за тепловую энергию, значительная часть населения страны ощущают себя именно детьми, загнанными в угол.

Теплоснабжение – это социально чувствительная сфера. Счета за тепловую энергию серьезно омрачают жизнь многих семей. Более трети бюджета семьи на коммуналку (а это в основном тепловая энергия) – слишком много. Уровень цивилизованных стран – не более 7-10%.

Электроэнергию, воду, природный газ можно экономить, а вот тепловую энергию на отопление – все еще нет, поскольку контролировать и регулировать ее расход в отдельных квартирах большинства многоквартирных домов нечем.

Не позавидуешь и мэру города, у которого на хозяйстве огромная, явно устаревшая техническая система, стоимость модернизации которой в десятки раз превышает бюджет развития города. Где взять такие деньги? Решение этого вопроса требует длительной кропотливой работы с отечественными и международными финансовыми структурами.

Есть и более простой путь: выделить каждой семье по электрообогревателю или газовому котлу, немного модернизировать домовые системы электро-, газоснабжения, и проблема решена. В некоторых городах так и поступают. Только ведь на электроотопление даже при строгой экономии может не хватить и половины семейного бюджета.

Сворачивание систем централизованного теплоснабжения (СЦТ) вместо их модернизации с применением современных высокоэффективных технологий лишает нас перспективы получения тепловой энергии по приемлемой цене, а государство Украина – обеспечения энергетической независимости и безопасности.

Таким образом, проблем много, но есть одна ключевая – низкая энергоэффективность существующих СЦТ. Чтобы решить эту проблему, необходимо срочное и активное вмешательство государства, о чем речь пойдет ниже.

Мы в числе лидеров, но позиции стремительно теряем. В области централизованного производства тепловой энергии Украина традиционно принадлежит к числу стран-лидеров. В 1991 г. по объемам производства мы уступали лишь РФ. Однако в последние годы нас обогнали европейские соседи: Латвия,

Эстония, Польша, не говоря уж о Дании – лидере по развитию централизованного теплоснабжения. Сейчас в нашей стране к СЦТ подсоединено около половины отапливаемой площади всех зданий. Еще пять лет назад этот показатель составлял 60%, а 30 лет назад – 63%, ровно столько, сколько сегодня в Дании.

На смену мощным украинским СЦТ (киевская система по мощности занимает третье место в мире) приходят домовые, квартирные газовые и электрические котлы и бойлеры. Мы все больше и больше привязываемся к дорогостоящему природному газу, электроэнергии и теряем потенциальные возможности использования других, более дешевых, источников энергии. Надежность СЦТ, особенно трубопроводов, катастрофически снижается. Качество теплоснабжения мало кого устраивает.

Почему Европа развивает централизованное теплоснабжение. В 2010 г. в странах ЕС доля централизованного теплоснабжения составляла всего 10%, но планируется, что к 2030-му этот показатель вырастет до 30%, а к 2050 г. – до 50%.

Уже сегодня доля традиционных газовых котлов в СЦТ европейских стран не превышает 20% (в Украине – около 60%). К 2050 г. доля таких котлов будет не более 10%.

В настоящее время в европейских странах, прежде всего в Дании, внедряются СЦТ четвертого поколения, характерными чертами которых являются: **использование низкотемпературного теплоносителя, что позволяет полезно использовать городские тепловые выбросы; интеграция источников энергии в единую сеть; обеспечение доступа к интегрированной тепловой сети независимых поставщиков тепловой энергии; динамическое взаимодействие между поставщиками и потребителями тепловой энергии; активное участие СЦТ в регулировании электрических нагрузок энергетической системы; возможность быть составной частью интегрированных интеллектуальных систем, в том числе систем охлаждения; возможность обеспечения управляющих структур необходимой информацией для планирования затрат, режимов работы, стратегических инвестиций.**

Отходы – в энергию. Систему централизованного теплоснабжения следует рассматривать не только как источник тепловой энергии, но и как городскую систему утилизации, с помощью которой можно преобразовать продукты жизнедеятельности человека в энергию. При этом одновременно решаются энергетическая и экологическая проблемы. Основными продуктами жизнедеятельности человека, неизбежно образующимися в каждом городе, являются твердые бытовые отходы, иловые осадки, а также теплая вода канализационных стоков. В совокупности они на 40% могут обеспечить город тепловой энергией на отопление, а если утеплить наши холодные здания, то и на 90%. К сожалению, в Украине в настоящее время работает только один мусоросжигательный завод (в Киеве), подающий тепловую энергию в СЦТ. Это направление необходимо развивать, применяя европейский опыт. В Европе 7% отходов используются для нужд теплоснабжения. В отдельных странах этот показатель существенно выше: в Швейцарии – 44%, Франции – 26, Швеции – 24%. Для теплоснабжения промышленных городов, таких как Запорожье, Мариуполь, Алчевск, должна использоваться сбросная тепловая энергия промышленных предприятий. Уже сегодня в Запорожье для приготовления горячей воды используется сбросная тепловая энергия металлургического

комбината "Запорожсталь". Однако это лишь небольшая часть существующего потенциала сбросной тепловой энергии предприятия.

В рамках проекта USAID "Муниципальная энергетическая реформа в Украине" были проведены энергетические аудиты ряда городов – Киева, Одессы, Запорожья, Винницы, Львова, Чернигова, Белой Церкви и разработаны предварительные технико-экономические обоснования проектов получения более дешевой, чем в газовых котельных, тепловой энергии. Их необходимо реализовывать.

Когенерация. Комбинированное производство электрической и тепловой энергии (когенерация) позволяет на 10–30% снизить потребление топлива по сравнению с отдельным производством этих видов энергии. В соответствии с Директивой 2012/27ЕС эффективные системы централизованного теплоснабжения и охлаждения – это системы, использующие минимум 50% возобновляемой энергии, 50% вторичных тепловых энергетических ресурсов, 75% теплоты когенерации или 50% совокупности теплоты от данных источников. К сожалению таких систем в Украине пока нет. В то же время нереализованный потенциал когенерационного производства электростанций Украины является тем базисом, который может позволить нам быстрее всего создать энергоэффективные СЦТ. Установленная тепловая мощность турбоагрегатов ТЭЦ, ТЭС и АЭС Украины в несколько раз превышает потребность в тепловой энергии СЦТ.

Почему в Европе когенерация развивается, а в Украине угасает?

Одна из причин кроется в устаревших подходах к распределению экономии от комбинированного производства между электрической и тепловой энергией. В Украине она традиционно относится главным образом на электрическую энергию. Расчетная эффективность производства тепловой энергии в современных когенерационных установках по устаревшим методикам часто оказывается меньшей, чем в газовых котельных, что тормозит развитие когенерации в стране. В Национальной академии наук Украины разработана методологическая база, позволяющая эту проблему решить. Не обходимо придать разработанным рекомендациям статус обязательного нормативно-технического документа.

Проблемы когенерации необходимо решать с использованием европейского опыта (в первую очередь Дании и Германии) и учетом наших реалий. Однако базовая роль когенерации в трансформации устаревших украинских СЦТ в современные энергоэффективные системы несомненна.

Энергия солнца и окружающей среды. Эти источники используют бесплатный энергетический ресурс и не загрязняют окружающую среду вредными выбросами. В Украине, благодаря стимулирующему ценообразованию, активно вщедряются солнечные электростанции. Однако крупные централизованные солнечные источники тепловой энергии отсутствуют.

Перспективным направлением внедрения энергоэффективных СЦТ в приморских городах Украины является использование низкопотенциальной тепловой энергии Черного моря, температура глубинных слоев воды в котором в зимний период не опускается ниже 9°C. Сотрудниками Института газа и Института технической теплофизики НАН Украины разработано технико-экономическое предложение по использованию теплоты Черного моря для теплоснабжения центральной части Одессы. В основе предложения – комплексное использование тепловых насосов и когенерационных установок на природном газе. При этом удельные затраты природного газа на выработку тепловой энергии

снижаются более чем в два раза по сравнению с самыми эффективными газовыми котлами. Безусловно, внедрение таких установок требует существенных капитальных затрат. Но проекты такого рода самоокупаемы.

Замещение природного газа биотопливом. Использование биотоплива (дрова, древесная щепа, древесные пеллеты, тюки соломы, стебли кукурузы, пеллеты из шелухи, другие отходы сельскохозяйственных культур) будет способствовать развитию местной и региональной экономики, а на государственном уровне – улучшению торгово-платежного баланса за счет уменьшения импорта энергоносителей. По данным Биоэнергетической ассоциации Украины (БАУ), активно реализующей концепцию расширения использования биотоплива в СЦТ, стоимость биотоплива в целом ряде случаев в два раза меньше сопоставимой стоимости природного газа, что позволяет существенно снизить тариф на тепловую энергию.

Централизация или децентрализация? Этот вопрос периодически активно обсуждается в широких кругах производителей и потребителей тепловой энергии. Много городов уже отказались от централизованного теплоснабжения и перешли на индивидуальные или автономные системы (Ужгород, Марганец, Никополь, Покров, Золочев, Долина), используя главный аргумент – возможность потребителя управлять теплоснабжением и затратами на него. Однако такая возможность есть и в СЦТ.

Выбор той или иной системы теплоснабжения – это задача оптимизации, которая решается на основе применения широко известного метода затрат и выгод (*cost-benefit analysis*). При этом должны рассматриваться не только очевидные экономические показатели, но и экологические, а также показатели надежности и безопасности с учетом прогнозов на перспективу.

В советский период централизованное теплоснабжение получило широкое распространение. В те времена наряду с экономическими соображениями некоторое влияние имела и политическая установка на всеобщую централизацию. Поэтому сейчас целесообразно пересмотреть, научно обосновать и зафиксировать на долговременную перспективу зоны централизованного и децентрализованного теплоснабжения, акцентируя внимание на упомянутых выше факторах.

Теплоснабжение централизованное, регулирование индивидуальное. Считается, что основным преимуществом индивидуального теплоснабжения по сравнению с централизованным является возможность учета и регулирования количества потребленной тепловой энергии в каждой квартире. Но ведь такая возможность может быть обеспечена и в СЦТ. В новых домах устанавливаются индивидуальные тепловые пункты, обеспечивающие погодное регулирование, а в каждой квартире – регулирующие вентили и теплосчетчики, позволяющие управлять и оплачивать фактически потребленное количество тепловой энергии. В старых зданиях, как правило, необходима модернизация внутридомовой трубной разводки.

Харьковские ученые разработали предложения об обустройстве в каждой квартире любого многоквартирного дома, подключенного к СЦТ, индивидуальных систем теплоснабжения и активно внедряют его на практике. Необходимо, чтобы при проведении термомодернизации зданий внедрялись такие системы, позволяющие организовать поквартирный учет и регулирование теплоснабжения.

Проблема тепловых сетей. Она является узким местом систем централизованного теплоснабжения. Срок эксплуатации 50% тепловых сетей превышает

20 лет. Средние потери в таких сетях, определенные расчетным путем, – 19%. Количество повреждений труб в большинстве населенных пунктов достигает критических величин. Так, в отдельных районах Киева это 6 повреждений/год·км при том, что в европейских СЦТ этот показатель не превышает 0,1.

Однако проблема модернизации тепловых сетей заключается не только в их физическом износе. Капитальные затраты на их модернизацию весьма велики, а сроки окупаемости составляют не менее 15 лет. Выход заключается в комплексном подходе к модернизации тепловых источников (самоокупаемые проекты) и тепловых сетей (инфраструктурные проекты). Только в рамках реализации комплексных проектов можно привлечь деньги на модернизацию тепловых сетей.

Комплексный подход к термомодернизации зданий и СЦТ. Тепловые источники, сети и присоединенные к ним здания представляют собой единую сложную систему. Именно характеристики зданий определяют присоединенную тепловую нагрузку, диаметры труб тепловых сетей и установленные мощности тепловых источников. Широкомасштабная термомодернизация зданий (на что мы надеемся) кардинально изменит все эти параметры. Несогласованный подход к модернизации СЦТ и зданий неизбежно приведет к принятию неоптимальных технических решений и нерациональному использованию финансовых ресурсов.

СЦТ нуждаются в государственной поддержке. Эти системы создавались централизованно, и модернизировать их нужно тоже централизованно. Не хочется делать негативные прогнозы, но с большой долей уверенности можно утверждать, что без активной государственной поддержки негативная тенденция сворачивания СЦТ продолжится и усилится. Сегодня в Украине отсутствует государственная стратегия модернизации и развития СЦТ. Такой документ должен быть разработан. В нем нужно сформулировать основные концептуальные положения, изложенные в этой статье. В качестве катализатора необходима госпрограмма модернизации и развития СЦТ, нацеленная главным образом на обновление тепловых сетей. Наличие государственной программы послужит мощным импульсом для привлечения инвестиций в энергоэффективные тепловые источники. При этом должны быть гарантированы равные условия доступа к тепловым сетям на конкурентной основе поставщикам тепловой энергии различных форм собственности.

Стратегия и государственная программа должны быть подкреплены муниципальными планами долговременного развития СЦТ, которым нужно придать статус градостроительного документа. Такие планы должны быть увязаны с муниципальными программами термомодернизации зданий.

Решение рассматриваемой проблемы нельзя откладывать. Никто не может гарантировать, сколько еще прослужат трубы, отработавшие в земле двадцать и более лет. Рационально используя то, что еще может работать, необходимо поэтапно менять то, что использовать уже нельзя, на основе современных технологий централизованного теплоснабжения.

Отвечая на вопрос, вынесенный в заголовок статьи, можно сказать, что СЦТ — это богатое, но быстро устаревающее наследство, которое необходимо рационально использовать в ближайшее время для создания современных эффективных систем теплоснабжения, способных обеспечить нас тепловой энергией по ценам существенно ниже тех, по которым мы платим сегодня, просто сжигая дорогой природный газ в топках котлов.

https://zn.ua/energy_market/centralizovannoe-teplosnabzhenie-331111_.html

♦ **Оптовый рынок электроэнергії: результати реформування і проблеми, перспектива приєднання до енергоринку ЄС**

Енергореформа, РБК-Україна, 13.09.2019

Україна может присоединиться к Энергорынку ЕС в 2025 году - Гончарук

Кабинет министров планирует, что присоединение Украины к энергетическому рынку Европы состоится в 2025 году, сказал премьер-министр **Алексей Гончарук** во время встречи с президентом Эстонии **Керсти Кальюлайд**, сообщает Правительственный портал.

"Мы заинтересованы в эстонском опыте интеграции в европейский энергетический рынок. В наших планах - присоединиться к энергорынку Европы уже в 2025 году", - сказал премьер.

Гончарук также добавил, что Кабмин заинтересован в том, чтобы глубже понять опыт Эстонии в строительстве "государства в смартфоне" и применении современных технологий в управлении государством, поскольку Эстония первой в мире реализовала концепцию электронного управления.

<http://reform.energy/news/ukraina-mozhet-prisoedinitnya-k-energorynku-es-v-2025-godu-goncharuk-12474>

Енергореформа, 13.09.2019

"Укрэнерго" заключило контракт для исследования возможности синхронного объединения энергосистемы Украины с ENTSO-E

ЧАО НЭК "Укрэнерго" подписало сервисный контракт с Консорциумом системных операторов ENTSO-E для исследования возможности синхронного объединения энергосистемы Украины с ENTSO-E, сообщила пресс-служба компании.

В рамках контракта предусмотрено создание совместной математической модели энергосистемы Украины и ENTSO-E и проведения исследований динамической и статической устойчивости энергосистем.

"Подготовительная работа для исследований была начата летом прошлого года: разработаны процедуры, методики и программы испытаний, обеспечено финансирование их проведения со стороны USAID. В январе-апреле 2019 с участием наблюдателей от проектной группы Украина / Молдова уже проведены на 11 энергоблоках 8 электростанций испытания по автоматическому регулированию частоты и мощности и автоматического регулирования возбуждения генераторов", - сообщили в НЭК.

По результатам анализа будут сформированы выводы, которые станут основой для принятия решения о возможности синхронного объединения энергосистемы Украины с ENTSO-E или о необходимости выполнения дополнительных мероприятий.

Стоимость исследований – EUR2,2 млн, которые будут финансироваться за счет кредитных средств Всемирного банка в рамках Второго проекта по передаче электроэнергии (ППЭ-2). Завершить исследования планируется до конца 2020 г.

<http://reform.energy/news/ukrenergo-zaklyuchilo-kontrakt-dlya-issledovaniya-vozmozhnosti-sinkhronnogo-obedineniya-energositemy-ukrainy-s-entso-e-12471>

Энергореформа, Finance.UA, 17.09.2019

**"Гарантированный покупатель" за первую декаду сентября
уплатил производителям ВИЭ 1 млрд грн**

ГП "Гарантированный покупатель" (ГарПо) заплатило производителям электроэнергии по "зеленому" тарифу 1,07 млрд грн авансового платежа за отпущенную с 1 по 10 сентября э/э.

Согласно пресс-релизу предприятия, специалисты ГарПо заблаговременно подготовили все необходимые расчеты и предоставили их в ЧАО НЭК "Укрэнерго".

"Гарантированный покупатель" смог осуществить платежи сразу после поступления средств от "Укрэнерго", - сообщается в пресс-релизе.

Как сообщалось, ГарПо 28 августа направило 3 млрд грн производителям по "зеленому" тарифу за отпущенную в июле электроэнергию, выполнив на 100% свои обязательства перед ними за первый месяц работы нового рынка.

ГП "Гарантированный покупатель" выкупает произведенную по "зеленому" тарифу электроэнергию и реализует ее на рынке "на сутки вперед". Предприятие также обеспечивает функционирование механизма PSO, для недопущения роста цен для населения. ГарПо покупает э/э у государственных НАЭК "Энергоатом" и ЧАО "Укрэнерго" и реализует ее поставщикам универсальных услуг, которые продают ее населению по фиксированным тарифам, еще часть – продает на рынке "на сутки вперед" для компенсации потерь.

Кроме того, предприятие будет отвечать за проведение аукционов для "зеленой" генерации, которые должны начаться с 2020 года.

<http://reform.energy/news/garantirovanny-pokupatel-za-pervuyu-dekadu-sentyabrya-uplatil-proizvoditelyam-vie-1-mlrd-grn-12490>

Энергореформа, 17.09.2019

**УЭБ после 1 октября продолжит выполнять функцию организатора
аукционов по продаже э/э по двусторонним договорам**

Украинская энергетическая биржа (УЭБ) после 1 октября продолжит выполнять функцию организатора электронных аукционов по продаже э/э государственными энергогенерирующими компаниями по двусторонним договорам, сообщается на сайте профильного министерства.

Согласно информации на сайте ведомства, другими организаторами аукционов, которые получили право на замещение действующего (в случае прекращения им выполнения функций), являются: ООО "Национальная электронная биржа", Украинская универсальная биржа, а также товарная биржа "Эко биржа".

Заявки на участие в конкурсе по определению организатора аукционов по продаже э/э по двусторонним договорам подавали также Аграрная биржа и Универсальная товарно-сырьевая биржа, однако они не были допущены к участию в связи с подачей неполного пакета документов.

<http://reform.energy/news/ueb-posle-1-oktyabrya-prodolzhit-vypolnyat-funktsiyu-organizatora-auktsionov-po-prodazhe-ee-po-dvustoronnim-dogovorom-12497>

ExPro, 18.09.2019

Рада дозволила імпортувати е/е з Білорусі та РФ за двосторонніми договорами

Верховна Рада прийняла зміни до Закону України «Про ринок електроенергії», які дозволяють імпортувати електроенергію з Білорусі та Росії за двосторонніми договорами.

Відповідну правку голови комітету з питань енергетики та ЖКП **Андрія Геруса** разом із законопроектом №1084 - «Про внесення змін до деяких законів України у сфері використання ядерної енергії», підтримало 265 народних депутатів.

Зокрема, Рада виключила із Закону «Про ринок електроенергії» частину восьмої статті 67, в якій йшлося, що «увесь обсяг електричної енергії, імпортованої з держав, що не є сторонами Енергетичного Співтовариства, продається виключно на ринку «на добу наперед» та балансуєчному ринку».

Таким чином, з'являється можливість імпортувати електроенергію з Білорусі та РФ за двосторонніми договорами.

Додаткова інформація на цю тему – Украинские Новости, 20.09.2019 «Новая электроэнергия из Беларуси появится в Украине». ООО "Газопоставляющая компания "Нефтегаз Украины", входящая в группу "Нефтегаз", начала импорт электроэнергии из Беларуси и ее продажу на украинском рынке в то время, как с 1 июля запущен новый рынок электрической энергии, говорится в сообщении "Нефтегаза".

"Группа "Нефтегаз" использует все возможности, чтобы предложить клиентам энергетические продукты на наилучших условиях. В частности мы диверсифицируем закупки электроэнергии, начали ее импорт по долгосрочному контракту с "Белэнерго", – отметил директор по интегрированному газовому бизнесу "Нефтегаза" **Андрей Фаворов**.

Согласно сообщению, первые импортированные объемы компания уже реализовала на рынке "на сутки наперед" и на балансирующем рынке.

При этом в июле-августе 2019 г., за два месяца функционирования нового рынка электроэнергии, Украина импортировала 586 млн кВт-ч электроэнергии.

<https://expro.com.ua/novini/rada-dozvolila-import-ee-z-blorus-ta-rf-za-dvostoronni-dogovorami>

Капитал, Delo.ua, 19.09.2019

Пересмотр прайс-кэпов должен основываться**на результатах моделирования условий на энергорынке – мнение**

Изменение граничных цен на электроэнергию, так называемых прайс-кэпов (price caps), должно сопровождаться изменением подхода к формированию ценовой политики на рынке электроэнергии, считает **Дмитрий Находкин**, директор компании-поставщика э/э «Веракс Энерджи».

«Я согласен, что нужно пересматривать прайс-кэпы, но к вопросу нужно подойти глобально. Необходимо пересмотреть подход именно к формированию ценовых методик, ценовой политики», - сказал он.

По его мнению, размер прайс-кэпов должен рассчитываться на базе сбора данных у участников рынка, их анализе, после чего и должны устанавливаться экономически обоснованные граничные цены.

При этом Находкин напомнил, что на рынке энергогенерации в данный момент наблюдается высокая концентрация производителей. «Мы должны

понимать, что у нас есть государственная генерация, это Энергоатом, Укрэнерго и Центрэнерго, которые занимают порядка 65% рынка. Но есть и другие участники рынка, в большей степени это тепловики — ТЭС, где наблюдается явная высокая концентрация. Соответственно, эта концентрация приводит к тому, что порядка 25-30% рынка электроэнергии представлены ТЭС, находятся в одних руках. Такой объем концентрации позволяет существенно влиять на цену на рынке электроэнергии», - отметил он.

По его мнению, любое неправильное решение, в частности, нынешний расчет прайс-кэпов, может иметь негативные последствия. «В частности, в июле мы получили рост тарифов на 30%, а в некоторых случаях и на 100% в зависимости от категории потребителей», - отметил Находкин. Соответствующий анализ и моделирование, по его мнению, необходимо было провести еще перед введением прайс-кэпов, что позволило бы сравнить фактические данные о функционировании рынка с прогнозом «и увидеть, что было не так».

<https://www.capital.ua/ru/news/132645-peresmotr-prays-kepov-dolzhen-osnovyvat-sya-na-rezultatakh-modelirovaniya-usloviy-na-energorynke-mnenie>

Энергореформа, 20.09.2019

USAID передал компьютерную технику для сотрудников "Гарантированного покупателя"

ГП "Гарантированный покупатель" и Агентство США по международному развитию (USAID) 19 сентября в рамках сотрудничества провели рабочую встречу, сообщает пресс-служба ГП.

В мероприятии приняли участие старший советник по вопросам энергетики USAID **Шукру Богут**, руководитель проектов энергетической безопасности **Дин Уайт**, а также директор госпредприятия **Константин Петриковец**.

"Агентство довольно сотрудничеством с госпредприятием, и радо оказывать помощь. Так, первым результатом поддержки ГП со стороны USAID стала передача компьютерной техники для сотрудников", - сообщил Шукру Богут.

Как сообщалось, ГП "Гарантированный покупатель" (ГарПо) и Агентство США по международному развитию (USAID) 15 августа 2019 года подписали меморандум о взаимопомощи в рамках проекта энергетической безопасности.

Проект энергобезопасности USAID с бюджетом \$85 млн направлен на предоставление Украине помощи в усовершенствовании нормативно-правовой базы энергосектора, усилении надежности поставки энергоресурсов, создании и развитии механизмов свободных энергорынков, их интеграции в европейские.

<http://reform.energy/news/usaid-peredal-kompyuternuyu-tehniku-dlya-sotrudnikov-garantirovannogo-pokupatelya-12529>

ExPro, Энергореформа, БизнесЦензор, 24.09.2019

НКРЕКП зменшила вартість послуг «Оператора ринку» на 4 кв 2019р на 33% - до 1,94 грн/МВт-год

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, зменшила тариф на здійснення операцій купівлі-продажу електроенергії на ринку «на добу наперед» та внутрішньодобовому

ринку (послуги ДП «Оператор ринку») на четвертий квартал 2019р у порівнянні з діючою ставкою (2,91 грн/МВт-год) майже на 33% - до 1,94 грн/МВт-год (без ПДВ).

Відповідне рішення було прийняте на засідання регулятора 24 вересня. Згідно матеріалів засідання, дане рішення було прийняте за зверненням до регулятора «Оператора ринку». Держпідприємство прогнозує обсяг продажів електроенергії на РДН та ВДР у четвертому кварталі на рівні 15,9 млн МВт-год.

За даними компанії, за перші два місяці роботи ДП «Оператора ринку» на ринку «на добу наперед» та внутрішньодобовому ринку акцептувалося до 40% від всього обсягу споживання електроенергії Україною.

<https://expro.com.ua/novini/nkrekp-zmenshila-vartst-poslug-operatora-rinku-na-4-kv-2019r-na-33-do-196-grnmvt-god>

Энергореформа, УНІАН, БизнесЦензор, 24.09.2019

НКРЭКУ утвердила снижение с 1 октября тарифа "Укринтерэнерго" на 23%

Национальная комиссия, осуществляющая регулирование в сферах энергетики и коммунальных услуг (НКРЭКУ), утвердила снижение с 1 октября тарифа на услуги ГП "Укринтерэнерго", выполняющего роль поставщика "последней надежды" (ППН), на 23% (на 112,29 грн/МВт-ч) – до 373,77 грн/МВт-ч (здесь и далее без НДС). Соответствующее решение принято на заседании 24 вересня.

Новый тариф на услуги ППН был рассчитан на основании данных о фактических ценах на электроэнергию на рынке "на сутки вперед" в июле-августе.

Как сообщалось, согласно закону "О рынке электроэнергии" цена на услуги поставщика "последней надежды" определяется по результатам конкурса, во время которого определяется такой поставщик. Однако, поскольку соответствующий конкурс не состоялся – 12 декабря Кабмин без конкурса утвердил "Укринтерэнерго" в качестве ППН, – тариф на его услуги в декабре прошлого года устанавливала НКРЭКУ (на уровне 486,06 грн/МВт-ч). Функцию ПОН "Укринтерэнерго" будет выполнять до 1 января 2021 года.

<http://reform.energy/news/nkreku-utverdila-snizhenie-s-1-oktyabrya-tarifa-ukrinterenergo-na-23-12559>

УНН, 27.09.2019

Світовий банк пообіцяв допомагати Україні в розбудові енергоринку

Світовий банк пообіцяв допомагати Міненерговугілля в розбудові енергетичного ринку. Про це повідомила пресслужба Міністерства енергетики та вугільної промисловості України.

За даними пресслужби відомства, делегація Світового банку відвідала Україну, щоб познайомитися з новим урядом та ключовими зацікавленими сторонами для обговорення пріоритетних сфер в енергетичному секторі, а також можливостей потенційної підтримки. Також у пресслужбі повідомили, що під час зустрічі сторони обговорили питання щодо розділення "Нафтогазу", статусу оптових ринків електричної енергії. Також ішлося про розвиток відновлюваних джерел енергії, зв'язок з європейською енергосистемою тощо.

Делегація пообіцяла надавати свою підтримку в розробці плану розширення мінімуму витрат та моделювання оптового ринку, а також засвідчила подальші наміри щодо надання допомоги Міненерговугілля.

<https://www.unn.com.ua/uk/news/1826878-svitoviy-bank-poobitsyav-dopomagati-ukrayini-v-rozbudovi-energorinku>

♦ Ядерна енергетика та промисловість

ЛІГА.Новости, 18.09.2019

Рада усилила меры по защите украинцев от радиации

Принят законопроект, который гармонизирует украинское законодательство с европейскими требованиями и стандартами по использованию ядерной энергии. Парламент устранил разногласия между законодательством Украины и директивами Евросоюза/стандартами МАГАТЭ, регулирующими сферу использования ядерной энергии. Народные депутаты 265 голосами "за" приняли законопроект №1084.

Законопроектом предусматриваются:

- урегулирование вопросов ядерной и радиационной безопасности в части уменьшения рисков длительного облучения продуктами радона;
- урегулирование вопросов радиационной защиты при медицинском облучении;
- усовершенствование госрегулирования деятельности по добыче и переработке урановых руд и введение лицензирования переработки таких руд, учитывая особенности технологического цикла производства уранового концентрата.

Документ устанавливает единые правила и нормы безопасности и защиты здоровья не только для сотрудников предприятий, но и для стажеров и студентов.

Также законом запрещается использование, ввоз и производство оборудования, которое несет угрозу чрезмерного медицинского облучения.

<https://news.liga.net/politics/news/rada-usilila-mery-po-zaschite-ukraintsev-ot-radiatsii>

Державна інспекція ядерного регулювання України, 19.09.2019

Делегація України представила національну промову на 63-й сесії Генеральної конференції МАГАТЕ

Триває 63-тя сесія Генеральної конференції Міжнародного агентства з ядерної енергії, МАГАТЕ, у місті Відень, Австрія.

МАГАТЕ підводить підсумки роботи за 2018 рік, поновлює бюджет та визначає нові пріоритети на майбутнє.

Григорій Плачков, Голова Державної інспекції ядерного регулювання України, представив заяву України на сесії Генеральної конференції та розповів про розвиток ядерної енергетики та забезпечення ядерної безпеки у країні, наголосив на важливості збереження режиму гарантій Агенства, укріплення міжнародної технічної співпраці у ядерній та радіаційній безпеці, фізичному захисті та захищеності.

Пан Григорій у виступі висловив скорботу та віддав належне пам'яті Генерального директора, **Юккі Аmano**, за його мудрість та талант керувати Агентством, зусилля у зміцненні ядерної безпеки у всьому світі.

Григорій Плачков відзначив важливість для України атомної енергетики у забезпеченні сталого розвитку та енергетичної безпеки держави. Наголосив на високому рівні ядерної та радіаційної безпеки та ядерної захищеності на всіх

об'єктах ядерної інфраструктури України.

«Ми цінуємо Агентство, яке здійснює постійні зусилля щодо допомоги державам-членам підтримувати та вдосконалювати свої національні стандарти ядерної безпеки», – наголосив пан Григорій.

Також делегація України провела ряд зустрічей із представниками Департаменту технічного співробітництва МАГАТЕ. Обговорили питання реалізації національних проєктів співробітництва у період 2018-2019 роки, формування національної програми на цикл 2020-2021 роки та перспективи розробки та підписання Рамкової Програми Співробітництва Україна - МАГАТЕ (CPF).

18 вересня, у рамках Генеральної конференції відбулось засідання Наглядової Ради з питань реалізації проєктів за підтримки Європейської комісії. В обговоренні взяли участь представники Європейської комісії, Спільного Офісу підтримки JSO, Держатомрегулювання, Міненерговкгілля, Мінекономрозвитку та ДАЗВ.

Учасники наради обговорили поточний стан реалізації проєктів за напрямом підтримки Оператора, Регулятора та проєкти Сектору радіоактивних відходів. Також в ході наради підіймались питання перспективного співробітництва на період 2020-2021 роки, та загальні питання національних реформ в Україні, та досягнень з моменту проведення попереднього засідання Наглядової Ради в жовтні 2018 року.

<http://www.snrc.gov.ua/nuclear/uk/publish/category/35794>

Додаткова інформація на цю тему – Українська енергетика, 17.09.2019 «Україна та Канада підготують двосторонню угоду щодо співпраці у сфері атомної енергетики». Делегація НАЕК «Енергоатом» зустрілася з представниками уряду Канади та провідних канадських компаній у сфері атомної енергетики.

Україна та Канада підготують проєкт двосторонньої міжнародної угоди, яка охоплюватиме всі питання співпраці, що становлять взаємний інтерес для України та Канади на шляху розвитку технологій в атомній енергетиці, повідомляє "Енергоатом".

Під час зустрічі сторони обговорили перспективи української ядерної галузі та можливості будівництва в Україні малих модульних реакторів. Учасники зустрічі відзначили спільну зацікавленість сторін у розвитку співпраці між Україною та Канадою у сфері атомної енергетики.

"Енергоатом", Державний науково-технічний центр з ядерної та радіаційної безпеки та компанія Holtec International (США) 11 червня 2019 року підписали Угоду про створення міжнародного консорціуму, метою якого є сприяння діяльності щодо впровадження в Україні технології малих модульних реакторів SMR-160, розроблених Holtec International. Зацікавленість в участі у цьому проєкті серед інших компаній виявила і канадська SNC-Lavalin. Наразі SMR-160 проходить процедуру ліцензування Комісією з ядерної безпеки Канади.

<https://ua-energy.org/uk/posts/ukraina-ta-kanada-pidhotuiut-dvostoronniu-uhodu-shchodo-spivpratsi-u-sferi-atomnoi-enerhetyky>

Урядовий портал, Енергоатом, ЗАЕС, 17.09.2019 **«Президент Енергоатома зустрівся з представниками ядерно-енергетичної галузі США».** Президент НАЕК «Енергоатом» **Юрій Недашковський** провів зустріч з представниками

профільних державних установ, наукових організацій та підприємств ядерно-енергетичної галузі США. З американської сторони у зустрічі, зокрема, взяли участь представники компаній Westinghouse Electric, Holtec International, GE Hitachi Nuclear Energy, NAC International, NuScale Power, EXCEL Services Corporation, X-energy, а також Аргонської національної лабораторії США та Інституту ядерної енергетики США. Зустріч відбулась 17 вересня у рамках участі делегації Енергоатома у 63-й Генеральній Конференції Міжнародного агентства з атомної енергії (МАГАТЕ), яка проходить 16-19 вересня у Відні.

Під час зустрічі, модератором якої виступила заступник міністра з питань промисловості і аналізу Міністерства торгівлі США **Назак Нікахтар**, було обговорено напрямки поглиблення співпраці України та США у сфері диверсифікації джерел постачання ядерного палива, поводження з відпрацьованим ядерним паливом та продовження термінів експлуатації енергоблоків АЕС України.

http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/publish/article?art_id=245397198

Телеграф, 18.09.2019 **«Енергоатом підготував програму співпраці з МАГАТЭ на 2020-2021 роки»**. "17 вересня директор по міжнародному співробітництву Енергоатома **Николай Кухарчук** обговорив з програмним офіцером по Україні Департаменту технічного співробітництва МАГАТЭ **Екатериной Дюфрен** програму технічного співробітництва між Енергоатомом і МАГАТЭ на 2020-2021 роки", - повідомляється в повідомленні прес-служби Енергоатома.

<https://telegraf.com.ua/biznes/ekonomika/5160582-energoatom-podgotovil-programmu-sotrudnichestva-s-magate-na-2020-2021-godyi.html>

УКРІНФОРМ, 18.09.2019 **«Енергоатом» розвиває міжнародну співпрацю для підвищення безпеки АЕС**. «Президент НАЕК „Енергоатом“ **Юрій Недашковський** зустрівся з головою Всесвітньої асоціації організацій, які експлуатують АЕС (ВАО АЕС, WANO), **Томом Мітчелом**. Зустріч відбулась 17 вересня у рамках участі делегації „Енергоатома“ у 63-й Генеральній конференції Міжнародного агентства з атомної енергії (МАГАТЕ), яка проходить 16-19 вересня у Відні», — йдеться у повідомленні прес-служби «Енергоатома».

У ході зустрічі було обговорено виконання заходів у рамках співпраці між «Енергоатомом» і Асоціацією, а також підготовку до Генеральної асамблеї ВАО АЕС, яка відбудеться у жовтні цього року та буде присвячена 30-річчю створення Асоціації.

Очільник «Енергоатома» високо оцінив роботу українських фахівців-атомників, які у складі міжнародних команд беруть участь у партнерських перевірках атомних електростанцій країн-членів ВАО АЕС.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2782947-energoatom-rozvivae-miznarodnu-spiivpracu-dla-pidvisenna-bezpeki-aes.html>

Урядовий портал, ДАЗВ, 19.09.2019 **«Представники Європейської комісії позитивно оцінили стан реалізації проектів у сфері ядерної безпеки та поводження з радіоактивними відходами в Україні»**.

<https://www.kmu.gov.ua/ua/news/predstavniki-yevropejskoyi-komisiyi-pozitivno-ocinili-stan-realizaciyi-proektiv-u-sferi-yadernoyi-bezpeki-ta-povodzhennya-z-radioaktivnimi-vidhodami-v-ukrayini>

Хмельницька ОДА, ХАЕС, 19.09.2019

Хмельницька АЕС в умовах нового ринку електроенергії

Із запровадженням в Україні ринку електроенергії, у складі ДП «НАЕК «Енергоатом» було створено новий підрозділ «Енергоатом – Трейдинг» та координаційну групу із забезпечення впровадження нової моделі ринку електроенергії, до складу якої увійшли представники всіх АЕС України.

Відповідно, на ХАЕС створено відділи з обліку і планування покупної електроенергії, технічного забезпечення обліку та комерційної диспетчеризації. На даний час ці структурні підрозділи ще продовжують доукомплектуватися.

За словами заступника начальника виробничо-технічної служби ВП ХАЕС **Олега Шолудько**, який курує вказані відділи, нова модель передбачає запровадження таких сегментів як ринок двосторонніх договорів, ринок «на добу наперед», внутрішньодобовий ринок, балансуючий ринок. Метою нового ринку електричної енергії є запровадження конкурентних механізмів функціонування ринку електричної енергії, вільний вибір контрагентів та забезпечення права споживача вільно обрати постачальника електричної енергії.

Новий ринок зобов'язує до чіткого планування та дотримання графіку заявленого виробітку електроенергії.

<https://www.adm-km.gov.ua/?p=63383>

ЗАЕС, Енергоатом, 20.09.2019

Енергоатом обговорив можливість впровадження технології ÚJV Řež із запобігання важких аварій на АЕС

Делегація НАЕК «Енергоатом» на чолі з президентом Компанії **Юрієм Недашковським** відвідала з робочим візитом Інститут ядерних досліджень ÚJV Řež a. s. (Чехія). В ході візиту українські фахівці ознайомились з експериментальною установкою THS-15, за допомогою якої чеські інженери проводять дослідження для підтвердження можливості утримання коріуму в корпусі реактора ВВЕР-1000 в разі важкої аварії.

В рамках візиту відбулася робоча нарада, на якій були обговорені технічні пропозиції ÚJV Řež, застосування яких при добудові енергоблоків №3 і №4 Хмельницької АЕС дозволить підвищити безпеку базового проекту ВВЕР-1000/В-320 до рівня проектів GenIII+.

Компанія ÚJV Řež пропонує забезпечити супровід і контроль за реалізацією запропонованої концепції проектної безпеки до введення в експлуатацію, включаючи узгодження з регулюючим органом України.

Представники Енергоатома у свою чергу відзначили необхідність проведення всебічного аналізу внеску в безпеку АЕС кожного із запропонованих заходів.

За підсумками візиту українських фахівців ÚJV Řež, a. s. підготує проект комерційної пропозиції на проведення робіт для обґрунтування технічного рішення з СОКР. Також в листопаді поточного року запланована зустріч українських і чеських експертів з обговорення технічних пропозицій на надання послуг в рамках добудови енергоблоків №3, №4 Хмельницької АЕС.

Довідка. Група ÚJV (Чехія) - працює в галузі проектування та інженерної діяльності, підтримки безпечної та ефективної експлуатації атомних

електростанцій, хімії паливного циклу, надає комплексні послуги при поводженні з радіоактивними та іншими специфічними відходами, здійснює прикладні дослідження, розробляє сучасні технології та інновації, у тому числі у сфері використання ядерної енергії та джерел іонізуючого випромінювання.

<https://www.npp.zp.ua/uk/node/1589>

Енергореформа, БизнесЦензор, 23.09.2019

Украина за 7 мес. закупила ядерное топливо на \$176,4 млн - Госстат

Украина в январе-июле 2019 года приобрела ядерное топливо (ЯТ) на общую сумму \$176 млн 143,3 тыс.

По данным Государственной службы статистики (Госстат), за 7 месяцев 2019 года для украинских атомных электростанций (АЭС) было закуплено топливо российского производства на \$100 млн 240,3 тыс., шведского – на \$75,903 млн.

Таким образом, доля закупок Украиной ядерного топлива за отчетный период у "ТВЭЛ" (РФ) в денежном эквиваленте составила 56,9%, у Westinghouse (Швеция) – 43,1%.

<http://reform.energy/news/ukraina-za-7-mes-zakupila-yadernoe-toplivo-na-1764-mln-gosstat-12550>

Українська енергетика, Terminal, 24.09.2019

На РАЕС адаптували ремонтний стенд Westinghouse для російського ядерного палива

На енергоблоці №4 Рівненської АЕС під час планово-попереджувального ремонту вперше здійснили інспекцію ядерного палива з використанням стенду Westinghouse, повідомляє прес-служба ДП "НАЕК "Енергоатом".

Раніше стенд використовували для обстеження палива на Запорізькій та Южно-Українській АЕС - роботи проводилися зі збірками виробництва Westinghouse. Напередодні застосування стенду на РАЕС обладнання адаптували для проведення інспекції палива російського походження, яке сьогодні експлуатується на енергоблоках (ТВЕЛ).

"У майбутньому на цьому стенді є можливість інспектувати паливо як виробництва Westinghouse, так і російського походження, яке поки що використовується на РАЕС, а це у свою чергу, дозволяє значно заощаджувати кошти компанії та підвищувати радіаційну безпеку в цілому", - прокоментували на РАЕС.

За допомогою стенду для інспекції та ремонту палива проводяться планові інспекції ядерного палива на енергоблоках АЕС під час тривалих капітальних ремонтів без впливу на терміни планово-попереджувальних ремонтів. Використання стенду дозволяє виявляти та вилучати негерметичні тепловиділяючі елементи в тепловиділяючій збірці.

<https://ua-energy.org/uk/posts/na-raes-adaptuvaly-stend-dlia-inkspektsii-ta-remontu-palyva-westinghouse-dlia-robit-z-rosiiskym-palyvom>

РАЕС, Рівненські новини, 25.09.2019

Фахівці РАЕС та НАЕК «Енергоатом» – експерти місії МАГАТЕ

14-18 вересня у м. Тегеран (Ісламська Республіка Іран) відбулась експертна місія Міжнародного агентства з атомної енергії (МАГАТЕ). Технічне керівництво командою експертів виконував заступник генерального директора Рівненської АЕС з якості та управління **Віктор Кравець**.

До складу команди всього увійшло чотири представники, окрім рівненського атомника – двоє фахівців ВП «Науково-технічний центр» НАЕК «Енергоатом» та фахівець-вчений із VTT – Центру технічних досліджень Фінляндії. З боку приймаючої сторони учасниками заходу стали представники регулюючого органу INRA та NPPD – експлуатуючої організації Ірану, АЕС Бушер, організації технічної підтримки TAVANA.

Мета місії – забезпечення експертної підтримки іранських атомників у питаннях оцінки цілісності корпусу реактора (КР), дослідження зразків-свідків, розрахунків міцності обладнання АЕС, важливого для безпеки, ефектів старіння під дією циклічних навантажень, тощо. Питання, щодо міцності КР були сфокусовані на проблемі окрихчення під дією різних експлуатаційних факторів, у тому числі й під впливом нейтронного опромінення.

На сьогоднішній день питання окрихчення КР є актуальним для іранських енергетиків.

Як зауважив Віктор Кравець, спеціалісти НАЕК «Енергоатом» та РАЕС вперше взяли участь в місії МАГАТЕ в ролі експертів. Підготовка до участі у ній розпочалась за півроку.

<https://www.rnpp.rv.ua/faxivczi-raes-ta-naek-%C2%ABenergoatom%C2%BB-%E2%80%93-eksperti-misiyi-magate.html>

Українська енергетика, 19.09.2019

МАГАТЕ пропонує Україні провести місію з подальших робіт на ЧАЕС

Україна отримає рекомендації щодо роботи з устаткуванням під новим безпечним конфайнментом.

Міжнародне агентство з атомної енергії (МАГАТЕ) пропонує Україні провести місію ARTEMIS для визначення подальших робіт під новим безпечним конфайнментом (НБК) на 4-му зруйнованому енергоблоці Чорнобильської АЕС, повідомляє прес-служба Державного агентства з управління Зоною відчуження (ДАЗВ).

У ДАЗВ прокоментували, що місія МАГАТЕ дозволить отримати Україні комплексні рекомендації щодо подальших кроків для робіт під НБК від світових експертів даної галузі. Зокрема, будуть надані рекомендації щодо продовження робіт з устаткуванням під НБК.

Місія інтегрованої експертної служби МАГАТЕ з питань експертної оцінки програм з управління радіоактивними відходами та відпрацьованим паливом, виведення з експлуатації та відновлення під назвою ARTEMIS проводиться з 2014 року. Аналогічні заходи уже проходили у Франції та Люксембурзі.

<https://ua-energy.org/uk/posts/mahate-proponuie-ukraini-provesty-misiuu-z-podalshykh-robot-na-chaes>

Інформаційне агентство «ЛІГАБізнесІнформ», 24.09.2019

Енергетика АЕС медленна і дорога для спасення клімату: доповідь

Атомна енергетика поступово витісняється відновлюваними джерелами енергії - як за ціною, так і за обсягом поставок, і реактори все частіше розглядаються як менш економічні і більш "повільні" за частини усунення парникового ефекту від забруднюючих викидів. Об цьому йдеться в щорічному доповіді про стан атомної промисловості (WNISR), пише Reuters.

В 2019-му вітряні і сонячні електростанції нарощували генеруючі потужності швидше, ніж будь-який інший тип енергетики.

Як вказав ведучий автор доповіді **Майкл Шнайдер**, стабілізація клімату - питання невідкладне, а атомна енергетика в цьому плані повільна, причому "низьковуглецеві" її конкуренти можуть задовольнити екологічні вимоги часу "краще, дешевше і швидше".

...за останні 10 років середній час будівництва реакторів по всьому світу становило трохи менше 10 років: це значно перевищує оцінку, дану галузевим органом Всесвітньої атомної асоціації - 5-8,5 років.

Атомна енергія також набагато дорожче, зазначає агентство. Ціна виробництва сонячної енергії коливається від \$36 до \$44 за мегаватт-година, енергії вітру на суші - \$29-56, а атомної - \$112-189.

В 2018 році Китай інвестував \$91 млрд в відновлювані джерела енергії, але тільки \$6,5 млрд - в АЕС. З 2016-го в Китаї не було розпочато жодного нового проекту АЕС.

Очікується, що в США відновлювана енергетика зросте на 45 ГВт за наступні три роки, а атомна і вугільна вийдуть на 24 ГВт.

Глобальна атомна потужність збільшилася в 2018-му на 3,4% (до 370 ГВт) - це був історичний максимум. Але з швидким зростанням відновлюваної енергетики частка атомної в загальній виробленій енергії в світі залишилася трохи більше 10%.

<https://news.liga.net/world/news/energetika-aes-medlennaya-i-dorogaya-dlya-spaseniya-klimata-doklad>

УкрЯТ, 24.09.2019

Атомна енергетика – за протидію кліматичним змінам!

Ратифікувавши Паризьку кліматичну угоду, країни-підписанти поставили за мету обмежити зростання загальносвітової температури до рівня менше 2°C до 2050 року. Вважається, що лише за таких умов вдасться уникнути довгострокових і незворотних кліматичних змін, а також загибелі окремих екосистем.

Пошуки альтернатив вуглецевим джерелам енергії з метою пом'якшення впливу виробництва енергії на довкілля свідчать про те, що з атомною енергією на сьогодні поки що не може конкурувати жоден з видів генерації як за потужністю виробництва, так і за мінімальним рівнем впливу на довкілля та клімат.

Саме цей меседж намагалися донести представники Українського ядерного товариства, які взяли участь у Міжнародному марші за клімат в Україні 20 вересня 2019 року. Захистити своє право на безпечне довкілля без кліматичної кризи вийшли більше двох тисяч людей з 21 міста України. Учасники акції пройшли центральними вулицями міста Києва, від Михайлівської площі до Офісу Президента України, з вимогою до влади вжити реальних дій для боротьби зі

зміною клімату шляхом розвитку низьковуглецевих джерел енергії в Україні, одним з яких є і ядерна генерація.

Враховуючи більш низькі граничні витрати атомної енергетики порівняно з традиційною, виробництво електроенергії на АЕС не призводить до збільшення викидів CO₂ і забезпечує безперебійність енергопостачання. Таким чином, за весь час експлуатації АЕС України вдалося уникнути 2,7 млрд т викидів CO₂ в навколишнє середовище. У разі ж припинення експлуатації АЕС щороку викидалося б додатково 70 млн т CO₂.

<https://ukrns.org/ua/diyalnist/2019/item/1303-atomna-enerhetyka-za-protydiiu-klimatychnym-zminam>

Антикор, Інформатор, 25.09.2019

Журналістів вперше впустили до четвертого енергоблоку Чорнобильської АЕС

25 вересня в рамках прес-туру, організованого Державним агентством України з управління зоною відчуження, журналістам українських медіа вперше показали зсередини четвертий енергоблок Чорнобильської атомної електростанції, аварія на якому 26 квітня 1986 року спричинила найбільшу техногенну катастрофу в історії людства.

Журналісти змогли не тільки пройти коридорами станції, а й побачити пункт управління реактором, працівники якого і проводили експеримент, що став фатальним.

Експурсії передували тривалий інструктаж з техніки безпеки, видача та одягнення спеціального захисного одягу та дві години проходження контролів на радіаційне забруднення під час входу і виходу з будівлі четвертого енергоблоку.

У ДАЗВ запевнили, що після журналістів побачити на власні очі місце, з якого і почалася Чорнобильська катастрофа зможуть і туристи.

На момент перебування кореспондента видання, радіаційний фон біля реактора складав 40 мілізівертів (мЗв) на годину. Для прикладу, нормальний радіаційний фон складає від 1 до 10 мілізівертів на рік. При флюорографії ми отримуємо близько 0,5 мілізіверта, за годину польоту на літаку – 0,1 мілізіверта.

Якщо отримувати дозу більше 50 мЗв на рік, то виникає серйозний ризик захворювання на рак, а якщо за раз отримати 300 мЗв, може початися променева хвороба.

Максимальний рівень радіації, зафіксований поблизу реактора Фукусіми-1, склав 1000 мЗв на годину, а на її кордоні – 4 мЗв на годину. Тобто, щоб захворіти на променево хворобу, досить було 18 хвилин провести поруч з реактором або три доби неподалік від кордону. У випадку з Чорнобильською АЕС для захворювання на променево хворобу потрібно було перебувати на території четвертого енергоблоку 7,5 годин.

<https://antikor.com.ua/articles/330282-hurnalistiv-vpershe-vpustili-do-chetvertogo-energobloku-chornobiljskoho-aes>

Інформація на цю тему – УНІАН, 26.09.2019 «Forbes: Чорнобиль серед найбільш страшних туристичних напрямків світу».

<https://www.unian.ua/tourism/news/10699728-forbes-chornobil-sered-naybilsh-strashnih-turistichnih-napryamkiv-svitu.html>

♦ Газові проблеми і варіанти їх вирішення

«УРЯДОВИЙ КУР'ЄР», 21.09.2019

Росія погодилася грати за європейськими правилами

Вікторія Власенко

У Брюсселі відбулися чергові тристоронні консультації між Україною, Росією та Єврокомісією щодо укладання нового контракту між Києвом і Москвою на транзит російського газу, оскільки чинний контракт між НАК «Нафтогаз України» і ВАТ «Газпром» завершується 31 грудня. До цієї дати сторони мають дійти згоди з приводу того, як енергетичні правила ЄС буде відображено в новому контракті, на який термін його буде укладено, які обсяги постачання газу і які тарифи буде в ньому прописано.

...до обговорення деталей під час нинішнього раунду консультацій сторони ще не дійшли. **Головною стала домовленість, що майбутній газовий контракт між Україною та Росією базуватиметься на законодавстві ЄС.** Про це під час підсумкового брифінгу заявив віцепрезидент Єврокомісії з Енергетичного союзу **Марош Шефчович.**

Міністр енергетики та захисту довкілля **Олексій Оржель** у коментарі повідомив, що консультації й спілкування з російською стороною пройшли конструктивно. «Україна займає активну позицію щодо безпеки постачання газу, оскільки така безпека означає загальну геополітичну безпеку в регіоні», — зазначив він. Урядовець розповів, що Україна передала сторонам проекти договорів. «Це дорожня карта, як ми до 1 січня 2020 року отримаємо незалежного сертифікованого оператора ГТС, проекти договорів про інтерконектор і про транспортування», — перерахував він.

Олексій Оржель наголосив, що Україна має намір рухатися максимально активно для підписання договору повністю відповідно до європейських норм. Проте зауважив, що ризик непідписання нового газового контракту існує. І хоч Україна не допускає такої опції, до такого сценарію готова.

«І український уряд, і НАК «Нафтогаз України» здійснюють необхідні заходи. У підземних газосховищах запасів блакитного палива в нас зараз на 4 мільярди кубометрів більше, ніж було торік, на сьогодні це 19,6 мільярда кубометрів. Маю надію, що на початок опалювального сезону в нас буде близько 21 мільярда кубометрів, тож українська сторона буде готова забезпечити своїх споживачів газом», — переконливо наголосив урядовець.

Припускають можливість непідписання контракту і в ЄС.

Марош Шефчович запевнив, що в ЄС «добре підготувались до будь-яких можливих варіантів. Наші газові сховища заповнено на 98%». Проте він висловив упевненість, що до надзвичайної ситуації з постачання газу справа не дійде, бо **«Україна та Росія демонструють готовність знайти рішення щодо транзиту газу».**

Офіційно. «НАК «Нафтогаз України» відзначає зацікавленість російської сторони у проведенні конструктивних переговорів і новий рівень готовності до прийняття сучасних умов транспортування газу українською ГТС. Газпром

уперше припустив можливість працювати за європейськими правилами з 1 січня 2020 р., якщо їх буде повною мірою впроваджено в Україні до кінця цього року.

У межах цього процесу українська сторона представила учасникам переговорів майбутнього відокремленого оператора ГТС України — ТОВ «ОГТСУ», який передав російській стороні проекти договору про взаємодію між операторами суміжних газотранспортних систем, а також стандартного договору на транспортування. Нафтогаз передав росіянам дорожню карту дій для завершення відокремлення оператора ГТС (анбандлінгу). Сторони проаналізували відкриті питання, щодо яких на даний час нема єдиної позиції, і погодилися продовжити переговори у жовтні.

«Головне — ми почали обговорювати перехід на європейські правила в питанні транспортування російського газу територією України. Є стриманий оптимізм. Але й до песимістичного сценарію ми готові краще, ніж будь-коли. До наступного раунду перемовин у жовтні є багато домашньої роботи для вдосконалення українського законодавства. Треба надолужити час, який було змарновано на вигадкування унікальних велосипедів. Але досвід ефективної співпраці у процесі погодження робочого механізму анбандлінгу протягом останніх трьох тижнів надихає: якщо так само підійти до гармонізації українського регулювання газового сектору з європейським, усе зробимо вчасно і якісно», - цитує пресслужба НАК «Нафтогаз України» слова голови правління **Андрія Коболєва**.

<https://ukurier.gov.ua/uk/articles/rosiya-pogodilasya-grati-za-yevropejskimi-pravilam/>

Додаткова інформація на цю тему – ZIK.ua, 112.ua, 23.09.2019 «Прямі поставки в обмін на транзит: На яких умовах Україна може укласти газовий контракт з РФ?», Олена Голубєва. Для збереження довгострокового контракту на транзит газу, який щорічно приносить Україні до \$3 млрд, наша країна може відмовитися від прийнятого у 2015 році політичного рішення і відновити прямі поставки газу з Росії. Пропозицію озвучив на тристоронніх переговорах у Брюсселі "Газпром".

Інформація про те, що російська делегація підняла питання постачань в ході переговорів, підтвердилася і в заявах віце-президента Єврокомісії **Мароша Шефчовича**. "Для української сторони найбільш важливо – добре функціонуючий транзит і постачання обсягів європейським споживачам. Російська сторона зробила акцент на прямі постачання російського газу українським споживачам", – сказав він за підсумками консультацій.

На підсумковій прес-конференції в Києві (на наступний день після переговорів у Брюсселі) міністр енергетики та захисту навколишнього середовища України **Олексій Оржель** допустив можливість прямих закупівель газу у РФ. Він підкреслив, що Україна буде розглядати питання відновлення прямих постачань газу з Росії виключно в економічній площині. Україна зацікавлена в них: "більше обсягів (на ринку) – менша ціна", - зазначив міністр.

Оржель не заперечував, що питання укладення транзитного контракту після 2019 року та рішення про поновлення прямих поставок між собою пов'язані. При цьому він підкреслив, що розмова була "ринковою і конструктивною" і "не виглядала, як тиск": "Вони (представники "Газпрому" і РФ, - ред.) говорили, що наша логіка, щоб поставляти більше, а наша (української делегації, міністр її очолював, - ред.) логіка полягала в тому, що якщо більше, то це повинна бути

ринкова ціна".

Схоже, що у російської сторони дійсно є підстави домагатися від України певних поступок, в тому числі доступу на місткий український ринок, але амбіції української сторони щодо транзитного договору не менші. **Новий договір про транзит газу Україна хоче укласти на термін не менше 10 років з гарантованими обсягами прокачування 60 млрд куб. м на рік.**

Директор ExPro Consulting **Геннадій Кобаль** зазначив, що, виходячи з нинішньої ситуації з наявністю газопроводів для прокачування російського газу в обхід України, у російської сторони є гостра потреба в українській ГТС, але не більше ніж на один рік (очевидно, що "Північний потік-2" не буде добудований в нинішньому році).

Схоже, що різні варіанти по термінах допускає і "Нафтогаз". Прес-служба компанії оприлюднила розрахунки тарифу на транзит російського природного газу до Європи через українську ГТС лише на найближчі п'ять років. На період 2020-2024 рр. при бронюванні 60 млрд куб. м транзитних потужностей ГТС тариф складе 3,21 долара за 1 тис. куб. м на 100 км, а при бронюванні 90 млрд куб. м – 2,56 дол. за 1 тис. куб. м на 100 км. Це вище тарифу на транзит російського газу до 2019 року, який становив 2,61 дол. за 1 тис. куб. м на 100 км.

Україна не зможе домовитися про обсяги більше 50-60 млрд куб. м на рік, каже директор ТОВ "Нафтогазбудінформатика" **Леонід Уніговський**.

Таким чином, питання успішних домовленостей про обсяги і терміни транзиту для України і відповідно поступок російської сторони буде залежати від того, як і на яких умовах буде вирішено питання відновлення прямих поставок газу з Росії.

Експерти вважають, що причина, по якій жодна з компаній, в тому числі жоден міжнародний трейдер не уклали прямого договору про постачання газу з "Газпромом" в Україну протягом останніх трьох років, - небажання самого "Газпрому" і російської влади, що має на нього безпосередній вплив. У разі, якщо б газ йшов безперешкодно, в Україну міг би заходити не тільки російський, але і середньоазіатський газ, який ще дешевше, ніж російський. Почасти це підтверджує і той факт, що "Газпром" на початку 2018 року відмовився продавати газ Україні, яка готова була придбати 4 млрд куб. м в рамках виконання рішення Стокгольмського арбітражу. Як відомо, тоді відсутні обсяги газу були в терміновому порядку закуплені в Європі, а Україні вдалося уникнути дефіциту завдяки відгуку великих промислових підприємств на заклик "Прикрути".

Головним чином, ситуація з прямими поставками російського газу в Україну зараз впирається в питання ціни російського газу. Загальновідомо, що "Газпром" - компанія абсолютно підконтрольна російській владі і з цієї причини може собі дозволити встановлювати не економічно обґрунтовані ціни на газ, а такі, які могли б служити важелями для реалізації політичних інтересів Росії. До того ж очевидна перевага російського газового монополіста полягає в тому, що він здобуває величезні обсяги газу в благодатних умовах (покладів на невеликій глибині в Сибіру) і справді має відносно низьку собівартість. До того ж, географічно Росія має прямий вхід в українську ГТС на східному кордоні, що дозволяє їй мінімізувати 15-20 дол. за куб м на транспортних витратах, у порівнянні з ціною трейдерів, які ввозять газ по реверсу з європейських напрямків.

"Російський газ цілком може зайти в Україну за ціною мінімум на 60 дол. нижче тієї, за якої його купують зараз промислові підприємства: це обвалить ринок, багато іноземних трейдерів будуть змушені з нього піти", - попередив Кобаль. Російський газ при прямих поставках дійсно може бути на 20-25% дешевше нинішньої ціни імпортного газу, погоджується Уніговський. Зазначимо, що за результатами переговорів з головою "Газпрому" **Олексієм Міллером** у Москві, представники партії "Опозиційна платформа - За життя" неодноразово заявляли, що РФ готова надати Україні знижку у разі відновлення прямих поставок газу. Зазначалося, що російський газ може бути на 20-25% дешевше тієї ціни, за якою він нині реалізується промисловим споживачам в Україні.

В силу того, що основний обсяг газу на українському ринку поставляється по реверсу (газ власного видобутку найбільшого державного добувача "Укргазвидобування" в основному йде населенню в рамках виконань зобов'язань продажу за ціною нижчою, ніж газ купують промислові виробники - ПСО), ринок газу в Україні – нині преміальний.

Дозволити зайти на ринок російському газу з такою різницею в ціні й обвалити ринок українська влада не готова. Ціна "повинна бути безпосередньо пов'язаною з індикаторами на європейських ринках", наголосив на підсумковому брифінгу Олексій Оржель: "Ціна російського газу при прямих поставках в Україну) буде визначатися у взаємодії з російською стороною, але повинна бути прив'язана до європейської ціни. Ввести в цю систему ринковий сигнал, щоб не було політичної ціни. Підкреслюю: жодної політичної ціни". "Політичну ціну" російського газу Оржель назвав неприпустимою "червоною лінією". При цьому, якої величини ціну вважати політичною, у владі поки не уточнили.

Зазначимо, що і під час переговорів про закупівлі російського газу (на виконання рішення Стокгольмського арбітражу) на початку року підкреслювалося, що ціна газу з Росії повинна бути прив'язана до ціни на німецькому хабі NCG. "Якою буде ціна на хабі, такою ж буде і ціна в контракті. Хаб мінус транспорт – не буде: просто хаб. Точну ціну ми не розголошуємо", - сказав у коментарі для 112.ua **Юрій Вітренко** (на той момент головний комерційний директор групи "Нафтогаз").

"Якщо безконтрольно відкрити двері для газпромівського газу, то він за рахунок цінової переваги дуже швидко наростить свою ринкову частку", - попереджає Кобаль. "Більше ніж 4-5 млрд куб. м у "Газпрому" з міркувань енергетичної безпеки купувати не можна. До того ж, якщо буде політичне рішення зберегти ПСО для населення, доцільніше поставити цей газ побутовим виробникам", - вважає Уніговський.

Але не можна заперечувати того, що чимало людей займуть іншу позицію: мовляв, навіщо штучно зберігати ринок газу з його преміальними цінами і змушувати всіх українців переплачувати в ціні цукру, сільгосппродукції, інших товарів, у собівартості яких газ займає велику частку? До думки якого табору прислухається влада, поки велика інтрига.

Зрівняти умови між би віртуальний реверс. Якщо владі не вдасться домовитися про збереження преміальних цін і прив'язку їх до ціни європейського хаба, але при цьому прямі поставки газу з РФ відновляться, певною мірою зрівняти умови для іноземних трейдерів з "Газпромом" може підписання угоди про взаємодію між операторами (Україна привезла варіант цього договору на

переговори до Брюсселя). Вона дозволить налагодити віртуальний реверс (обмін обсягами газу між операторами без фізичного прокачування по трубі, що здешевить ресурс). Крім того, після внесення відповідних змін у контракти на продаж газу з "Газпромом", при наявності угоди, європейські трейдери зможуть купувати газ у "Газпрому" на східному кордоні. При цьому, у разі підписання угоди, російська компанія повинна буде відкрити "Нафтогазу" свої шиппер-коди (що дозволяють ідентифікувати кожну партію газу і її адресата), що досі "Газпром" категорично відмовлявся робити.

Росія, швидше за все, піде на підписання угоди, вважає Олексій Оржель. Він підкреслив, що це вимога європейського законодавства, тому слова міністра енергетики РФ Олександра Новака після тристоронніх газових переговорів у Брюсселі про те, що Росія готова укласти з Україною транзитний контракт з нормами ЄС, можна розглядати як згоду на підписання угоди про взаємодію між операторами. Поки аналогічні угоди "Нафтогаз" має тільки з двома європейськими операторами: з угорським FGSZ і з румунським Transgaz.

https://zik.ua/news/2019/09/23/pryami_postavky_v_obmin_na_tranzyt_na_yakyh_umovah_ukraina_mozhe_uklasty_1652495

«ЗЕРКАЛО НЕДЕЛИ. Україна», 28.09.2019 Готовы ли мы заплатить за «Укрнафту»?

Алла Еременко

"Укрнафта" собирается погасить 18 млрд грн задолженности перед госбюджетом, накопленной более чем за 15 лет, за наш счет.

За наш, так как ей должен заплатить "Нафтогаз", а ему платим мы. Если таким образом будет погашаться налоговая задолженность "Укрнафты" перед госбюджетом, то каждому гражданину Украины придется за это заплатить 428 грн...

После того, как "Укрнафте" в судебном порядке удалось доказать, что в ПХГ "Укртрансгаза" таки есть ее 2,061 млрд кубометров природного газа, добытого в 2006 г., в марте 2016-го Межрегиональное главное управление ГФС – Центральный офис по обслуживанию крупных плательщиков – также заинтересовался, а есть ли названный объем газа "Укрнафты" в ПХГ "Укртрансгаза"?

Ведь если есть, то надо заплатить. Как и в судах, так и фискальной службе "Укртрансгаз" ответил, что газа "Укрнафты" нет. Уже потому, что согласно постановлениям и распоряжениям Кабмина, которыми утверждались балансы газа на 2007-м и 2008 г., весь газ собственной добычи, включая газ "Укрнафты", направлен исключительно на обеспечение потребностей населения.

Напомню, происходило все это в периоды обострения отношений с "Газпромом", который в январе 2009-го устроил не только Украине, но и всей Европе "заморозку", перекрыв поставки газа.

В 2006 г. еще не было сотни газодобывающих компаний, тем более с контрольным пакетом государства. Поэтому рассчитывать приходилось в основном на "Укргаздобычу" и "Укрнафту", доля государства в которой составляет 50% + одна акция. Кабмин своим постановлением и Закон Украины "О Государственном бюджете Украины на 2006 год" обязывали их весь газ собственной добычи направлять населению.

Однако "Укрнафта" отказалась от подписания с "Нафтогазом" договора о

продаже газа для нужд населения.

Уже после принятия бюджета-2006 "Нафтогаз" все же решил настоять на привлечении газа "Укрнафты" для обеспечения потребностей населения...

Протокол заседания правления "Нафтогаза" №41 от 26 апреля 2008 г. свидетельствует, что НАК в который уже раз пыталась документально оформить газ, использованный населением в январе 2007-го и первом квартале 2008-го, в том числе и газ "Укрнафты". При этом отмечалось, что часть неиспользованного в 2006 г. газа "Укрнафты" закачана в подземные хранилища, но так как "Укрнафта" не подписывала с НАКом договоры купли-продажи, этот газ значителен как газ "невизначеного власника". Это определение впоследствии позволит "Укрнафте" убедить суд, что это именно ее газ, и требовать заключения договора на своих условиях.

Почему "Укрнафте" стало невыгодно быть "невизначеним власником" газа. Обязательства продавать газ собственной добычи для обеспечения потребностей населения означали для "Укрнафты", во-первых, то, что она не могла продавать газ аффилированным компаниям и промышленности. Во-вторых, цена газа для населения была существенно ниже, чем для промышленности. В-третьих, "Укрнафте" пришлось (?) менять свои схемы обеспечения своим газом свои предприятия. Сплошная недополученная прибыль...

В 2008 г., накануне переговоров с "Газпромом", цена газа значительно повысилась. Поэтому "Укрнафте" любым способом надо было доказать, что в ПХГ "Укртрансгаза" находится не газ "невизначеного власника", а именно ее газ, и она готова заплатить за его хранение, подписав с "Укртрансгазом" договор на своих условиях. А по большому счету, "Укрнафта" намерена была доказать, что ей принадлежат даже не два с хвостиком миллиарда кубометров, а 11,8 млрд.

Кроме того, как сказано выше, "Нафтогаз" может заплатить за использованный газ "Укрнафты" не по цене для населения 2006-го, а по нынешней рыночной. Так что есть за что бороться...

Но настоящая судебная эпопея началась в 2010 г. и продолжалась уже при главе правления "Нафтогаза" **Андрее Коболеве**.

По крайней мере, в ином случае вряд ли бы **Юрий Витренко** так уверенно предлагал "купить" газ у "Укрнафты" по нынешней цене, чтобы та, получив 18 млрд грн, погасила бюджетную задолженность.

А что же с газом "Укрнафты"? Он был в хранилищах, или все это очередная хитроумная схема, как и с бюджетом рассчитаться, и на газе заработать, и произвести и продать сравнительно дешевые азотные удобрения? Наверное, в "Укрнафте" точно знают. Но предпочли отдать решение этой специфической задачи судье Хозяйственного суда Киева. Как бы от имени Украины...

https://zn.ua/energy_market/gotovy-li-my-zaplatit-za-ukrnaftu-331109.html

♦ Приватизація по-новому

FinBalance, 14.09.2019

ВР зробила крок до скасування списку держпідприємств, які не підлягають приватизації

13 вересня Верховна Рада прийняла в першому читанні законопроект №1054-1 про визнання таким, що втратив чинність, Закону "Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації".

У поки що чинному переліку держпідприємств, заборонених до приватизації, - у т.ч. "Нафтогаз", "Укрзалізниця", "Енергоатом", "Турбоатом", Ощадбанк тощо.

<http://finbalance.com.ua/news/vr-zrobila-krok-do-skasuvannya-spisku-derzhpidprimstv-yaki-ne-pidlyahayut-privatizatsi>

«ВЕЧІРНІ ВІСТІ», 30.09-06.10.2019

Приватизація чи приХватизація?

Олена Сафонова

Велика приватизація наближається на всіх парах. За дорученням президента до 1 грудня Кабмін має розпочати підготовку до неї великих держкомпаній. Перший конкурс із продажу держвласності має відбутися не пізніше 1 квітня 2020 року.

Фонд держмайна отримав нового голову, а уряд призначив інвестиційних радників, які за кругленьку суму винагороди підготують чотири об'єкти до продажу. Парламент також допомагає виконати доручення президента, ухваливши у першому читанні законопроект № 1054-1, яким пропонується скасувати перелік заборонених до приватизації підприємств. Ці кроки свідчать про серйозність намірів щодо великої приватизації. Чи не вийде так, що поспіхом Україна позбудеться стратегічних об'єктів?

«У державі має залишитися тільки те, що є стратегічним, що крім функції заробляння грошей ще й виконує якусь соціальну функцію або є стратегічно важливим з точки зору безпеки. Все інше має бути віддано приватному ефективному власнику. Тому що кожного разу, коли державним або комунальним майном безгосподарно розпоряджається якийсь менеджер, ми ризикуємо мати там корупцію, і ми її там завжди маємо», - заявив від час одного з телеєфірів прем'єр-міністр **Олексій Гончарук**.

Повний перелік об'єктів державної власності, які мають намір пустити з молотка, поки що невідомий. Але навіть по тих підприємствах, які вже точно продадуть, є певні питання. Наприклад, деякі з них приносять високі доходи в бюджет, а деякі є єдиними, хто виробляє той чи інший продукт в Україні.

Розпродамо все – збільшимо свою залежність по багатьох фронтах. А що далі? Хоча велику приватизацію і схвалює МВФ, жити в цій країні нам. Тому, напевне, варто призупинити шалений темп й добряче замислитися над тим, які об'єкти нізащо не можна продавати заради України й українців. Час для цього

поки що є.

«Підприємства продадуть за ціною металобрухту»

Всеволод Степанюк, економічний експерт:

«Проголошуючи старт великої приватизації, влада не може відповісти, навіщо це робить. **З молотка мають піти всі великі підприємства. І це можна вважати натяком: мовляв, держава є неефективним власником, що насправді не відповідає дійсності.** Питання не у власнику, а у менеджменті. І якщо менеджмент неефективний, власнику його потрібно міняти, а не продавати підприємство.

Наприклад, частка держави в економіці Франції складає близько 50%. Там державі належать стратегічні підприємства, залізниця, інфраструктура, атомна енергетика. В Україні частка держави в економіці лише 17%.

Що стосується підприємств із передовими технологіями, таких як «Турбоатом», вся історія приватизації свідчить про те, що «інвестори» відразу закривають конструкторське бюро таких високотехнологічних об'єктів, а документацію й цінне обладнання вивозять до своєї країни. І це фактично означає ліквідацію підприємства. **«Турбоатом» є конкурентом російським й американським заводам. Тому якщо його куплять, у кращому разі дадуть випускати запчастини чи, умовно кажучи, каструлі.**

Держказну від приватизації поповнити не вдасться. Зараз великі інвестори кажуть, що вартість власності в Україні мінімальна, чому частково сприяє війна. Та й новації нинішньої влади у сфері оподаткування та повноважень податкової міліції ще більше здешевлюють українські активи й не заохочують інвесторів щось купити.

Тобто за реальні гроші ці підприємства зараз не куплять. А завдання продати великі об'єкти було президентом поставлено. Тому їх продадуть за ціною металобрухту, зокрема українським олігархам.

Але позбавитися великих підприємств, у тому числі стратегічних, за копійки, щоб віддати ці гроші на погашення кредитів, - це злочин перед народом України».

♦ Кадрові питання (нові призначення)

Українські Новини, 17.09.2019

«Турбоатом» призначив головою спостережної ради Коротку

Найбільший виробник турбінного обладнання завод "Турбоатом" (Харків) призначив головою наглядової ради **Олену Коротку**, сказано в повідомленні підприємства. Раніше Коротка обіймала посаду помічника міністра юстиції, заступника директора департаменту - начальника управління міністра юстиції, заступника директора департаменту приватизації Фонду державного майна і заступника голови ФДМ.

Її призначено до моменту переобрання, акціями підприємства не володіє.

Також на засіданні наглядової ради заступником голови наглядової ради було призначено **Анну Матіс**, яка раніше обіймала посаду заступника директора юридичної компанії "Поросперітас" і була завідуючою відділенням управління майном Державного управління справами.

Матіс призначено до переобрання, акціями підприємства вона не володіє.

75,22% акцій відкритого акціонерного товариства "Турбоатом" належить державі, компанія управляється Фондом державного майна.

12,8% акцій заводу належить КУА "Сварог Ессет Менеджмент" бізнесмена Костянтина Григоришина.

ExPro, Энергорегформа, 17.09.2019

Кабмін призначив Михайла Томахіна т.в.о. державного секретаря Мінекоенерго

Кабінет Міністрів призначив **Михайла Томахіна** тимчасово виконуючим обов'язків державного секретаря Міністерства енергетики та захисту довкілля, розпорядження № 790-р від 15 вересня.

«Покласти тимчасово, до призначення в установленому порядку... виконання обов'язків державного секретаря Міністерства енергетики та захисту довкілля України на Михайла Томахіна», - зазначається в розпорядженні.

Михайло Томахін працював начальником управління роботи з об'єктами державної власності та директором департаменту охорони природних ресурсів в Міністерстві екології та природних ресурсів.

<https://expro.com.ua/novini/kabmn-priznachiv-mihayla-tomahna-tvo-derjavnogo-sekretarya-mnekoenergo>

ExPro, 18.09.2019

Кабмін призначив Володимира Потапенка т.в.о. генерального директора «Центренерго»

Кабінет Міністрів призначив **Володимира Потапенка** тимчасово виконуючим обов'язків генерального директора ПАТ «Центренерго».

«Уряд погодив тимчасове покладення виконання обов'язків генерального директора ПАТ «Центренерго» на Потапенка Володимира Івановича», -

повідомляє прес-служба Кабміну.

З червня 2019 р наглядова рада «Центренерго» обрала Потапенка виконуючим обов'язки генерального директора компанії.

<https://expro.com.ua/novini/kabmn-priznachiv-volodimira-potapenka-tvo-generalnogo-direktora-centrenergo->

Українські Новини, 20.09.2019

Керівництво "Укренерго" пройшло перевірку на поліграфі в рамках розслідування можливих порушень при державних закупівлях

Керівництво національної енергетичної компанії "Укренерго" пройшло перевірку на поліграфі в рамках розслідування правоохоронцями можливих порушень при державних закупівлях, сказано в повідомленні компанії.

"Тимчасово виконуючий обов'язків директора "Укренерго" **Всеволод Ковальчук** та інші топ-менеджери компанії пройшли тестування на детекторі брехні (поліграфі) у зв'язку з обшуками, які 5 вересня проводило в офісі компанії та в приміщеннях топ-менеджерів компанії головне слідче управління Національної поліції в Київській області. Результати дослідження підтвердили достовірність показань співробітників, які склали тестування", - сказано в ньому.

Перевірку проводили представники Всеукраїнської асоціації поліграфологів, яка організувала відкритий тендер на проведення цього дослідження.

Згідно з повідомленням, приводом для обшуків, про які йдеться, стало припущення Нацполіції щодо можливих порушень під час публічних закупівель товарів і робіт, які компанія проводила з 2016 року."При цьому поки залишається незрозумілим, в яких саме правопорушення підозрюють працівників "Укренерго" і якої шкоди вони заподіяли", - відзначили в компанії.

<https://ukranews.com/news/654933-v-ukrenergo-proveli-proverku-rukovodstva-na-poligrafe>

Українські Новини, 30.09.2019

Ставчук призначена заступником міністра енергетики

Кабінет Міністрів призначив **Ірину Ставчук** на посаду заступника міністра енергетики та захисту навколишнього середовища, йдеться в повідомленні на сайті Кабміну.

Згідно з даними декларації за 2018 рік, поданої Ставчук як кандидаткою на цю посаду, вона задекларувала 400 тис. грн доходу від основного виду діяльності.

Також Ставчук задекларувала 90 тис. грн і 9 тис. доларів, розміщених на банківських рахунках. Крім того, вона задекларувала автомобіль Kia Soul (2011 року випуску) вартістю 160 тис. грн, власником якого є її чоловік. До декларації також було внесено 3 квартири, при цьому вартість нерухомості не вказано.

<https://ukranews.com/ua/news/656709-iryna-stavchuk-stala-zastupnykom-orzhelya>

♦ Цікаві новини та цифри. Неоднозначна аналітика

Урядовий портал, 30.09.2019

ПРОГРАМА ДІЯЛЬНОСТІ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

Кабінет Міністрів України

- економіка України (ВВП) зросте на 40%;
- буде створено 1 млн. нових робочих місць;
- залучено 50 млрд. доларів прямих іноземних інвестицій;
- відбудеться очевидний розвиток інфраструктури, зокрема всі основні дороги (24 000 км) будуть приведені у хороший стан, активно розвиватиметься залізниця, побудовано 5 глибоководних портів та 15 аеропортів;
- кожен українець буде забезпечений на рівні реального прожиткового мінімуму;
- рівень забруднення довкілля зменшиться принаймні на 20%;
- демографічний тренд буде позитивним (народжуватиметься і повертатиметься в Україну більше людей, ніж помиратиме і виїжджатиме).

МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ ТА ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ УКРАЇНИ

Цілі

- 9.1. Українець усвідомлює наслідки глобальних змін клімату, вживає заходів для їх запобігання, проте готовий до них адаптуватись
- 9.2. Українці менше страждають від накопичення відходів
- 9.3. Українці більш ефективно та ощадливо використовують природні ресурси
- 9.4. Українець живе у сприятливому та чистому навколишньому середовищі
- 9.5. Українці зберігають природні екосистеми для нащадків
- 9.6. Українські споживачі та український бізнес сплачують справедливую ціну за якісні енергетичні товари
- 9.7. Українцю не загрожують ризики залишитись без енергозабезпечення
- 9.8. Менша кількість українців перебуває за межею енергетичної бідності та підвищено енергоефективність економіки

<https://program.kmu.gov.ua/ministry/ministerstvo-energetiki-ta-zahistu-dovkilla-ukraini>

27.09.2019

м. Львів, НУ «Львівська політехніка»

Із виступу ОЛЕГА ДУБІША,

Першого Віцепрезидента Польсько-Української Господарчої Палати на симпозіумі «НАПРЯМКИ СПІВПРАЦІ ПОЛЬСЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ЕЛЕКТРИКІВ» Громадської організації «Науково-технічна спілка енергетиків та електротехніків України» (НТСЕУ) та Спілки Електриків Польщі на честь 100-річчя з дня створення Спілки Електриків Польщі (SEP), 27 вересня 2019 р. НУ «Львівська політехніка», м. Львів.

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ДО РОЗДУМІВ І ДИСКУСІЙ

- Чому Польща за 25 років змінилась кардинально, а Україна ((((::::..?))
- Для чого українцям Європейський Союз?

- Чому “Україна – НЕ РОСІЯ”?
- Пріоритет націоналізму чи модернізму? Добудувати націю чи модернізувати країну?
- Україна ФОРПОСТ Заходу на Сході, чи МІСТ між Заходом і Сходом?

“ЦЕННОСТИ УКРАИНЦЕВ ПРОТИВОПОЛОЖНЫ ЕВРОПЕЙСКИМ, НО ПОМОГАЮТ ВЫЖИТЬ”, - ПАСХАВЕР

- "Ценности, определяющие поведение большинства наших граждан, можно назвать стратегией выживания", - сказал Пасхавер. (вместо развития)
- По его словам, Украина была частью других государств, которые относились к ней не лучшим образом, по большому счету это была колония.
- "Вот народ и выработал стратегию выживания, которая спасала его и в кровавом XX веке, и в последующие 25 лет после провозглашения независимости", - сказал он. (Тимоти Снайдер)
- По словам экономиста, стратегия выживания **не просто не похожа на европейскую стратегию развития, а противоположна ей.**
- "И она практикуется не всеми, но большинством наших граждан. Очень упрощенно стратегию выживания можно описать четырьмя признаками. **Первый: никому не верь, кроме своих, а больше всего не верь государству как институту. Кто бы ни был у власти. Второй: скрой все, что у тебя есть хорошего**", - сказал он.
- По его словам, не надо хвастаться, скрой, а то отберут!
- "Третий принцип: **не можешь скрыть, так получилось, обмани.** Четвертый универсален: **подкупи.** При таком различии ценностей и жизненных стратегий трудно поверить в быструю европеизацию Украины, - сказал Пасхавер.

ДОБУДОВУВАТИ НАЦІЮ ЧИ МОДЕРНІЗУВАТИ?

- “Потрібно не будувати націю - вона вже побудована, про що свідчить постійна підтримка більшістю незалежності України - націю потрібно модернізувати”.
- З сучасної України не можна зробити етнічно єдину націю, як у Польщі або Японії. Стало бути, потрібно робити політичну націю з людей різної національної, культурної та історичної ідентичності, як, наприклад, США.
- Про олігархів в Польщі та Україні (тільки без “збочень”-”перегибів”, основне деолігархізувати політичну сцену, все решта – добре регулюється європейським антимонопольним законодавством).
- За польськими даними вартість активів, що перебувають в руках 20 на найбільших олігархів України становить біля 20% від загального обсягу активів української держави.
- Для порівняння, родині найбагатшого поляка Яна Кульчика належить тільки 0,7 % активів країни.
- В Україні МСП 7-8% ВВП, в Польщі та ЄС в районі 50%.

ПРО ОЛІГАРХІВ В ПОЛЬЩІ ТА УКРАЇНІ

- (тільки без “збочень”-”перегибів”, основне деолігархізувати політичну сцену, все решта – добре регулюється європейським антимонопольним законодавством)
- За польськими даними вартість активів, що перебувають в руках 20 на найбільших олігархів України становить біля 20% від загального обсягу активів української держави.

- Для порівняння, родині найбагатшого поляка Яна Кульчика належить тільки 0,7 % активів країни.
- В Україні МСП 7-8% ВВП, в Польщі та ЄС в районі 50%.

НЕ МОЖЕ БУТИ НОВИХ СТАНДАРТІВ БЕЗ ЗМІНИ СУСПІЛЬНОЇ МОРАЛІ І ЦІННОСТЕЙ

“..тип економічної організації, як і особливості політичної системи, визначаються у своїй основі значно глибшими чинниками людського співжиття. Серед них ключова роль належить суспільній моралі, а також принципам і цінностям, на яких побудоване життя окремої людини й держави загалом” - **Олександр Пасхавер**.

ExPro, 13.09.2019

«Укренерго» та французька RTE планують до кінця року розробити ТЕО першого в Україні energy storage

ПрАТ «НЕК «Укренерго» разом з представниками французької компанії RTE International, яка являється дочірньою структурою системного оператора Франції RTE, планують до кінця цього року завершити розробку техніко-економічного обґрунтування створення та використання в Україні системи накопичення електроенергії (energy storage). Про це повідомив в.о. голови правління «Укренерго» **Всеволод Ковальчук**.

«До кінця року буде готове ТЕО щодо проекту energy storage, який реалізується спільно з французькою компанією RTE», - сказав він.

В минулому році «Укренерго» презентувало дослідження, згідно якого до 2035 р. має бути створено додаткові маневрові потужності або системи накопичення енергії у зв'язку з потребою балансування енергосистеми на фоні росту значної долі ВДЕ. У жовтні 2018 р. між українською компанією та французькою RTE був підписаний меморандум про співпрацю.

На початку лютого 2019 р. Міністерство економіки та фінансів Франції надало грант у розмірі €560 тис для фінансування проекту першої в Україні системи energy storage. На першому етапі цього проекту має бути підготовлене техніко-економічного обґрунтування та технічні завдання для подальших робіт. На другому етапі має бути визначено можливу вартість будівництва, створено модель майбутньої системи зберігання, а також дорожню карту із переліком всіх необхідних заходів для втілення спільного проекту.

<https://expro.com.ua/novini/ukrenergo-ta-francuzka-rte-planuyut-do-kncy-a-roku-rozrobiti-teo-pershogo-v-ukran-energy-storage>

Українська правда, 23.09.2019

Серіал компанії НВО "Чорнобиль" отримав три премії "Еммі"

Серіал Чорнобиль, створений компанією НВО, отримав премії на 71-й церемонії вручення нагород в галузі телебачення "Еммі".

"Чорнобиль" був визнаний кращим міні-серіалом року.

Також "Еммі" отримали режисер **Йохан Ренк** і сценарист **Крейг Мейзін** за кращу режисуру і кращий сценарій серед міні-серіалів.

Мінісеріал "Чорнобиль" посів перше місце в рейтингу популярності International Movie Data Base, обігнавши відомий серіал "Гру престолів".

Знімали серіал у Литві та Києві. Литву обрали, бо там є радянські будівлі та

відповідні локації, а також був доступ до Інгалінської атомної електростанції (так званої сестри Чорнобильської АЕС). Роль Прип'яті "грав" спальний район Вільнюса. У Києві вже знімали фінальні епізоди.

Раніше повідомлялось, що західні ЗМІ прогнозують туристичний бум в Україні через серіал "Чорнобиль".

<https://www.pravda.com.ua/news/2019/09/23/7227043/&c=1cbc74354d0c4dfcb7783535f3689ab7>

Энергореформа, 23.09.2019

Рост спроса на СПГ в Японии может ускориться из-за закрытия АЭС и отказа от угля

Антиядерные настроения в Японии могут привести к тому, что страна закроет свои АЭС раньше, чем ожидалось, в результате чего спрос на импорт сжиженного природного газа (СПГ) может возрасти быстрее.

Новый министр окружающей среды Японии **Синдзиро Коидзуми** занимает, похоже, более жесткую позицию в отношении ядерной энергетики, чем другие члены кабинета. Он заявил, что атомные электростанции страны должны быть закрыты, чтобы не допустить повторения таких катастроф, как произошло на АЭС "Фукусима-1".

Коидзуми, который стремится сделать вопросы борьбы с изменением климата приоритетными для правительства, также призывает прекратить использование в стране угольной генерации для сокращения выбросов парниковых газов.

Обе меры, вероятно, потребуют увеличения импорта СПГ для обеспечения новых энерго мощностей, работающих на газе.

<http://reform.energy/news/rost-sprosa-na-spg-v-yaponii-mozhet-uskoritsya-iz-za-zakrytiya-aes-i-otkaza-ot-uglya-12547>

Підготовлено ГО «Науково-технічна
спілка енергетиків та електротехніків
України»

Віцепрезидент,
Голова Виконкому НТСЕУ О. Дупак

Адреса: 01001, Київ, аб.скр.142
01601, Хрещатик, 34, каб. 620
Телефакс (044) 278-43-07
ntseu@mev.gov.ua
<https://www.ntseu.net.ua>